

ČOHO JE SCHOPNÁ LÁSKA NÁŠHO BOHA

„Chlieb, ktorý ja dávam, je moje telo, dané za život sveta.“ (Ján 6, 51).

Keby nám to nepovedal sám Ježiš, kto z nás by bol vôbec schopný pochopiť, že jeho láska k jeho tvorom, — ľudom, pôjde tak ďaleko, že im dá svoje telo a krv za pokrm? Áno duša sa živí svojim Spasiteľom, požíva ho, kedykoľvek po ňom zatuži. Aká to bezmedzná dobrota a láska nášho Boha, ktorý tak miluje svoje stvorenie! Svätý Pavol hovorí, že keď Spasiteľ prijal naše telo, skryl svoje božstvo a pokoru vystupňoval až do sebazničenia! Ale keď ustanovil sviatosť Eucharistie, skryl i svoje človečenstvo a vyjavil len najhlbšie vnútro svojho milosrdenstva a lásky. Zamyslime sa, čoho je schopná láska nášho Boha k nám, jeho tvorom! Žiadnu zo sviatostí nemožno porovnať s Eucharistiou! Je pravda, že sviatosťou krstu sa nám dostáva kvalifikácia Božích detí a tým i nároku na účasť vo večnom kráľovstve. Vo sviatosti zmierenia sa hoja rany našej duše a obnovuje sa naše priateľstvo s Bohom. Ale vo sviatosti Eucharistie nielen že sa spojujeme s jeho predrahou krvou — my sa zjednocujeme s Pôvodcom všetkých milostí! Sv. Ján hovorí, že Ježiš Kristus „prejavil svoju lásku až do krajnosti“ (Ján 13, 1), a našiel možnosť a prostriedok, ako vystúpiť na nebo a neopustiť Zem; vzal do svých svätých a ctihodných rúk chlieb, požehnal a premenil ho na svoje telo, vzal víno a premenil ju na svoju krv. A všetkým kňazom — v osobe svojich apoštolov — dal moc konať tento zázrak, kedykoľvek vyslovia tieto slová, aby skrze tento zázrak lásky on mohol zostať medzi nami, živiť nás, tešiť nás, byť v spoločnosti s nami. A vyhlasuje: „Kto je moje telo a pije moju krv, má život večný!“ (Ján 6).

Aké nepochopiteľné šťastie je pre kresťana, že sa mu dostáva tejto cti živiť sa chlebom anjelov. Ale beda! Ako málo je tých, ktorí to chápu! Keby sme pochopili veľkosť tohoto šťastia, že smieme a máme prijímať Ježiša Krista, neprestali by sme pracovať, aby sme si to šťastie zaslúžili. Aby som vo vás vznietil myšlienku na takéto šťastie, pokúsim sa ukázať vám po prvé, aké veľké je šťastie toho, kto sa v eucharistii zjednocuje s Ježišom a za druhé aké ovocie z toho máme získať.

Všetci vieme, že prvou podmienkou k prijatiu sviatosti je, aby sme s pomocou svetla Ducha Svätého dobre preskúmali svedomie, poznali svoje hriechy a všetky okolnosti, ktoré môžu veľkosť hriechu meniť, aby sme ho poznali tak, ako nám ho dá poznať Boh, až nás bude súdiť. Musíme úprimne ľutovať, že sme sa

V čísle	str.
Téma duchovnej obnovy	3
Aktuálne otázky týchto dní	6
Pozdrav o. biskupa M. Rusnáka z Kanady	10
Z ciest o. biskupa M. Chautura	12

Večný Boh, ten, čo nemá počiatok — prijal ľudskú prirodzenosť — a tajomne ju spojil s Božstvom — dnes sa vznáša k nebesiam. — Anjeli ho predchádzali. — Jeho slávu apoštolom ukázali. — Všetci sa mu spolu klaňali a dobrorečili: — Velebíme Ťa, Bože, čo sa vznášaš k nebesiam.
(Sedalen utierne Nanebevstúpenia Pána)

tých hriechov dopustili a práve tak úprimne sa rozhodnúť, že radšej stratíme to, na čom nám najviac záleží, než aby sme sa hriechov ľahkomysejne dopúšťali. A konečne je tu oná vrúcna túha po zjednotení s Ježišom. Túha svätých kráľov, ktorí vytrvale putovali a hľadali Krista a neustávali, pokiaľ sa nepoklonili dieťaťu v jaslách. Pozrime len, s akou túhou očakávala Spasiteľa Panna Mária, s akou horúcou túhou sa ponáhľala k Ježišovmu hrobu Magdaléna — a nájde Krista vzkrieseného.

Nechcem sa pokúšať o to, aby som Vám veľkosť tejto sviatosti ukázal, to nie je v ľudských silách. Bolo by nutné byť samým Bohom, ktorý by vám vypovedal, aké úžasné sú to divy. Po celú večnosť budeme v údive, ako vo vytržení, že my — takí úbožiaci sme mohli prijímať Boha tak nesmierneho. Predsa však uvediem aspoň niečo, čo by vás mohlo viesť k vlastnému premýšľaniu. Behom svojho pozemského života neprišiel Ježiš nikam, kde by nešíril bohaté požehnanie. Tohoto vzácneho daru sa dostalo všetkým, s ktorými sa stre-

Myšlienky o nebi

V rámci cirkevného roka opäť slávime sviatok Nanebovstúpenie Pána. Tento sviatok vyžaruje pre niektorých ľudí tajomnú radosť, lebo je predzvesťou i prisľubom aj našo nanebovstúpenia, ktoré raz nadide. Mnohým ľuďom však slovo nanebovstúpenie znie cudzo, pokladajú tento problém v čase triumfálneho pokroku už za zastaralý a prekonaný. Aj otázku neba chápu skôr priestorovo a tak je zdrojom ironie: „kde je? Nad hlavou?“

Kristus však na tieto otázky dal skalopevnú odpoveď: „Odchádzam k Otcovi“ (Jn 14, 28). Je v tom vyjadrená pravda, ale i túžba dostať sa do nekonečna, odísť z tohto sveta tam, kde je Otec — a teda aj šťastná domovina. Aká škoda, že my, kresťania na túto skutočnosť neba málo myslíme, a preto nam chyba radostnejší pohľad na život. Azda ani o jednej z svetov sv. Pisma tak výrazne Ježiš nehovorí ako o kráľovstve

svojho Otca. „Poďte, požehnani môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pripravené pre vás od stvorenia sveta“ (Mt 25, 34).

Človek môže popierať existenciu Boha, ale byť kresťanom a pochybovať pritom o večnom živote, je veľký nezmysel. (porov. Listy sv. Pavla). Písmo hovorí, že Boh je **nekonečne múdry**. Nemohol teda stvoriť človeka, aby ho vzápätí, po určitom čase, zničil. Boh je aj **nekonečne dobrý**. Nemohol teda nechať človeka trápiť sa a zomrieť, pričom by mu nedoprial nikdy byť šťastným. Boh je aj nekonečne spravodlivý. Nemôže teda nechať bez trestu zlých a bez odmeny tých, ktorí za svoju dobrotu neboli na zemi primerane odmenení. Neverou v nebo sa vlastne ochudobňujeme, ba okrádame o nádej, že budeme večne žiť; o radosť, o túžbu, ktorú voláme večnou blaženosťou

Zastavme sa na okamih nad obsahom pojmu nebo. Sväté Písmo je o tom málovravné. akohv

nam chcelo dať najavo, že sa o tom ani slovami nedá vypovedať, pretože nebeská blaženosť prevyšuje všetky ľudské predstavy. Kristus nazýva nebesku blaženosť **večným životom**, priravnáva ju k **hostine** alebo k Otcovej večeri, pri ktorej sa Pán opäť a bude posluhovať, nazýva ju tiež **kráľovstvom**.

Aj ďalšie slová svätého písma sú len obrazne povedane ľudským vyjadrením toho, čo je nebo: „Ti, ktorí su v nebi, odpočnú od svojich námah“ (Zj 14, 13), alebo nebudú už hladní... smädni a neudrie na nich slnce ani horúčava (Zj 7, 16), či „Boh im zotrie každú slzu z očí a nebude už viac smrti ani žiaľu...“ (Zj 21, 4). Podstatou nebeskej blaženosti je teda bezprostredné **nazeranie na Boha**. A večný život nám umožňuje opäť uvidieť tých, ktorých sme milovali. Táto skutočnosť je prameňom toho, že mnohí za dosiahnutie tohto šťastia zomreli ako mučeníci a zriekli sa všetkeho pozemského. Aj nam sa oplati rudiť sa Kristovými slovami, ktoré nám umožnia žiť podľa evanjelia: „Ak chceš vojsť do života večného, zachovaj prikázania“ (mt 19, 17).

o. V. PETRAŠKO

STRETNUTIE SO SVÄTÝMI

21. 5.

Sv. Konštantín a Helena

Matka a syn — dvaja svätí, ktorých východná cirkev priravnáva k apoštolom. Helena sa narodila okolo r. 255 v Malej Ázii. Bola krásna a ušľachtilá a hoci mala nízky pôvod, zapáčila sa rímskemu dôstojníkovi Konštantínovi Chlórovi. Vedľa krásnej a dobrej manželky aj on sa stal „dobrým človekom“, hoci obaja boli naďalej pohanmi. Keď sa Chlórus stal r. 292 spolucisárom, podľa vtedajšieho zvyku sa oženil s dcérou spoluvládara Herkulea a s Helenou sa rozviedol. Tá sa utiahla do Trevíru a tu žila so synom Konštantínom, ktorý sa narodil r. 272.

Mladý Konštantín sa stal vojacom u Diokleliána a bojoval v Egypte. Keď sa r. 305 stal jeho otec Chlórus cisárom, Konštantín utiekol od spoluvládara Galería k otcovi, ktorý na to čoskoro zomiera. Vojaci si namiesto neho zvolili za cisára Konštantína. Keď Konštantín porazil všetkých svojich nepriateľov (známa je udalosť, že sa mu pred rozhodujúcim bojom zjavil na nebi kríž s nápisom — V TOMTO ZNAMENÍ ZVÍTAZÍŠ) a s Liciniom (švagrom) ovládli celú rímsku ríšu, pozval matku k sebe a korunoval ju za cisárovnú. V r. 313 známym Milánskym ediktom dal Konštantín kresťanom slobodu a ukončil tak desaťročia krvavého prenasledovania. Jeho matka sa po tejto udalosti vydala na púť do Svätej zeme. Tu objavila kríž Spasiteľa, nástroje jeho umučenia, zbožne ich pobožkala ako prvá a slavnostne intronizovala. V Betleheme i na Olivovej hore dala postaviť svätýňu a

položila základ chrámu Božieho hrobu. Keď splnila poslanie púte, vrátila sa k synovi, kde prijala 60-ročnú svätú krst. Zvyšok života strávila s Kristom a pre Krista, keď rozdala majetky, rozpusťla otrokov a stala sa matkou trpiacich. Jej život bol hľadaním Pána, ktorý ju z biedy povýšil na trón a umožnil jej najst svoj kríž.

Konštantín pokračoval v šľapajach matky a bol milosrdný a dobroprajný k chudobným. Po celej ríši dal stavať chrámy a ľud ho veľbil ako apoštolského cisára. Proti bludárovi Ariovi zvolal do Nicey všeobecný snem. Založil mesto Konštantinopolis (Carihrad). Podporoval ďalej rozvoj kresťanstva a po dlhých modlitbách a pôste prijal pred smrťou krst. Hoci západnou cirkvou nebol kanonizovaný, východná ho uctieva, lebo pre sv. Cirkev urobil najviac zo všetkých vládarov a tá pod jeho vládou prežila najšťastnejšie časy veľkej slávy.

ČOHO JE SCHOPNÁ LÁSKA NÁŠHO BOHA

(Dokončenie z 1. strany)

tol. Aké úžasné sú dary, ktoré Ježiš dáva i dnes tým, ktorí sa s nim stretávajú vo svätom zjednotení. Eucharistia nielen že živí naše duše, ale posiluje a posväcuje aj naše telá. V evanjeliu čítame o tom dive, ktorý sa staj, keď Ježiš ešte pod srdcom svojej matky, vstúpil do domu Alžbety. Alžbeta a pod jej srdcom synáčik Ján boli naplnení Duchom Svätým. Ján pod matkiným srdcom zbavený dedičného hriechu, Alžbeta plesá: „Čím som si zaslúžila, aby ku mne prišla matka môjho Pána?“ (Lk 1, 43). Nechám vás premýšľať, ako ďaleko väčšie šťastie musí byť toho, ku komu prichádza Ježiš v Eucharistii. Nie do jeho domu ako k Alžbete, ale priamo do vnútra jeho bytosti!

A starý Simeon, ktorý toľko rokov túžil vidieť Spasiteľa, je od radosti bez seba, keď ho môže chvíľku podržať v náručí. Uchvátený šťastím volá: „Ó Pane, čo si ešte môžem priať na tejto zemi, keď moje oči uzreli Spasiteľa sveta?“ (Lk 2, 29). Aký je v tom rozdiel, podržať Ježiša chvíľu v náručí, chvíľku sa na neho dívať — a prijať ho do svojej bytosti! Môžeme len volať — Môj Bože, kiež by sme spoznali aspoň trochu svoje šťastie!

Aká je to radosť pre kresťana, ktorý verí, že si od

Božieho stola odnáša vo svojom srdci celé nebo! Šťastný dom, kde takí kresťania bývajú. Ako nemať úctu pred takýmto domom, kde sú živé svätostánky? Môžete sa ma opýtať: „Keď je sviatosť Eucharistia — zjednotenie — takým šťastím, prečo nariaduje Cirkev, aby sa Eucharistia prijímala aspoň raz za rok? Toto nariadenie nie je pre dobrých kresťanov. Je pre vlašných a ľahostajných, ktorí sú nedbalí o spásu svojej duše. V prvotnej Cirkvi sa považovalo za najväčší trest, keď bol niekto na čas vylúčený z možnosti prijímať. Kedykoľvek sa kresťania zúčastnili obeti sv. Liturgie, mali to šťastie prijímať sviatosť Eucharistie. Môžeme sa pýtať. Ako je možné, že kresťania vydržia päť, šesť ba aj viac mesiacov bez svätého prijímania? Ved' nechávajú hladom umrieť svoju dušu. Akým nešťastím je takáto slepota, keď je toľko liekov k uzdraveniu a strava taká výborná, ktorá môže udržať dušu zdravú? Beda nám, ktorí nešetříme a zháňame všetko možné, aby sme udržali zdravé telo, ktoré aj tak skôr alebo neskôr odumrie a stane sa potravou červov. A duša, tento obraz Boží v nás, duša nesmrteľná? S tou jednáme s bezohľadnou krutosťou! A tak Cirkev, keď videla, koľko kresťanov stráca záujem o spásu svojej duše a v nádeji, že im strach z ťažkého hriechu otvorí oči, vydala toto nariadenie, že sa má prijímať trikrát do roka, na Vianoce, Veľkú noc a na Turíce. Ale keď videla, že kresťania sú stále ľahostajnejší o spásu svojej duše, zaviazala ich pod ťažkým hriechom k tomu, aby sa k svojmu Bohu priblížili aspoň raz za rok. A tak môžeme len povzdychnúť — môj Bože, aké nešťastie, aká slepota, keď musí byť kresťan zákonom prinútený hľadať svoje šťastie!

o. Petr

Kristovo poslanstvo

(Téma duchovnej obnovy na máj)

(Pokračovanie)

Sv. Augustín už dávno zdôrazňoval: „Kto nepozná Písmo, nepozná Krista“. A koho iného by sme sa mali snažiť lepšie poznať, než Ježiša Krista? Ved' podľa slov samého Ježiša „večný život je v tom, aby (ľudia) poznali jediného pravého Boha, a toho, ktorého poslal, Ježiša Krista“ (por. Jn 17, 3).

Čo bolo témou Ježišovej učenia? Naznačuje ju on sám, keď na začiatku svojho pôsobenia hovorí: „Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kľúčte sa a verte evanjeliu“ (Mk, 1, 15). Ježiš teda oznamuje príchod „Božieho kráľovstva“, vyzýva ľudí k pokániu a žiada, aby sme s vierou prijali to, čo nám hovorí ako radostné poslanstvo — evanjelium. Všemohúci Boh sa stal ľudom blízky v Ježišovi z Nazaretu a súčasne v ňom najplnšie „kraloval“ — uplatňoval svoju vôľu, prejavoval svoju životodarnú moc a lásku, cez neho začala nová, definitívna etapa Božieho zachraňujúceho pôsobenia vo svete... Ježiš mohol povedať, keď sa ho pýtali, kedy príde Božie kráľovstvo, „Božie kráľovstvo je medzi vami“ (Lk 17, 21). Tajomnú skutočnosť tohto Kráľovstva Ježiš približoval svojim poslucháčom najmä pomocou prirôvnaní — podobení. Božie kráľovstvo je už tu, hoci je navonok malé (ako horčičné zrno) — ale jeho rast je nezadržateľný, jedine jemu patrí definitívna budúcnosť. Každý človek je povolaný k tomu, aby prijal túto radostnú skutočnosť, aby sa otvoril pre kralovanie Boha — Lásky vo svojom srdci a v celom svojom živote. Skutočnosť Božieho kráľovstva je na jednej strane prekvapujúcim darom pre človeka (podobstvo o poklade na roli), na druhej strane si vyžaduje od človeka, aby vytvoril vo svojom živote miesto pre toto kráľovstvo — a to tým, že dôsledne podriadieme požiadavkám Božej vôle všetko (Reč na hore: Mt 5).

Takúto hlbokú a dôslednú zmenu myslenia a života nazýva Ježiš obrátením. Podobstvo o stratenej ovci hovorí, že i takéto obrátenie je prejavom Božieho kráľovstva, je dôvodom radosti „v nebi“ nad záchranou človeka... Meradlom nášho obrátenia a otvorenosti pre Božie kráľovstvo je pre nás sám Ježiš, celý jeho život. Preto naše „obracanie sa“ súvisí s tým, ako poznáme Ježiša, ako uvažujeme nad jeho životom i utrpením, ako sa od neho učíme prijímať a plniť vôľu nebeského Otca... Napokon žiada od nás Ježiš vieru v evanjelium, v radostnú zvesť. Nie je tu priestor pre podrobné opísanie obsahu radostnej zvesti. Iba niekoľko náznakov: Evanjeliom je predovšetkým sám Ježiš; už jeho prítomnosť medzi nami je dôvodom k radosti a k istote. Vyjadrujú to napríklad jeho slová: „Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život“ (Jn

3, 16). V tejto Božej láske, potvrdenej Kristovým krížom, vidí apoštol Pavol najväčšiu istotu na svete: „Som si istý, že ani smrť, ani život... ani nijaké iné stvorenie nás nebude môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi“ (Rim. 8, 38—39).

Evanjelium je dar odpustenia hriechov a prijatie za Božích synov a dcéry, pozvanie ľudí ku vzájomnej láske a bratstvu, prísľub víťazstva Božej spravodlivosti a lásky; premoženie smrti a dar večného života pre všetkých, ktorí boli verní pravde a láske, ktorí úprimne nasledovali Ježiša Krista...

Viera v tieto skutočnosti, o ktorých hovorí evanjelium, sa opiera o pravdivosť Ježišovej siova, ako to on sám zdôraznil „*Nebo a zem sa pominú, ale moje slová sa nepominú*“ (Mt 24, 35).

Týmto slovám evanjelia neraz proti-rečí bolestná skutočnosť. Naša viera sa však neopiera o to, čo momentálne prežívame, o dianie v súčasnom svete, ale o pravdivosť Božieho slova, o Božiu moc. A táto Božia moc je našou nádejou.

V roku 1987 slávil východonemeckí katolíci tzv. Katholikentreffen (stretnutie katolíkov) v Drážďanoch. Asi 100 000 katolíkov slávil toto stretnutie práve pod heslom: „Božia moc — naša nádej“. Zdalo sa to trochu komické: oslava Božej moci v krajine, kde vládol ateizmus, kde sa Boh nebral na vedomie, kde mala moc všemocná strana... O pár rokov na to sa stalo niečo, o čom vtedy nik nemohol ani snívať — pád komunizmu, zjednotenie Nemecka, sloboda Cirkvi... .

Iste, aj táto nová situácia je ešte ďaleko od Božieho kráľovstva — ale predsa umožňuje vidieť Božiu „ruku“ v dejinách — a to nielen v Nemecku, lež i u nás... .

Tento prejav Božej oslobodzujúcej moci je však pre nás i výzvou, aby sme prijali Božiu moc do svojho života, aby

sme boli verní Božiemu kralovaniu v nás, podľa slov sv. Pavla: „*Keď vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, potom ten, čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživi aj vaše smrteľné telá skrze svojho Ducha, ktorý prebýva vo vás*“ (Rim 8, 11).

Toto pôsobenie Božej moci závisí od prijatia Kristovho slova: „*Kto počúva moje slovo a veri tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života...*“ (Jn 5, 24).

Takýto dosah má Kristovo poslanstvo — a preto sa oplatí dať si námahu a oboznamovať sa s ním — účasťou na bohoslužbách, pomocou rozličných akcií Cirkvi, ktorý sa snaží oboznamovať nás so sv. Písmom, častým veriacim čítaním evanjelia (a ostatných častí sv. Písma) a rozjímaním o Kristovom slove — a hlavne snahou o zosúladovanie všetkých oblastí života s Kristovým poslanstvom.

Takto chápal význam evanjelia i svätý Cyril, keď pred vyše tisícsto rokmi si dal námahu s preložením evanjelia do reči našich predkov a do úvodu k evanjeliu napísal:

„Evanjeliu svätému som predslovom: ako nám dávno sľubovali proroci, prichádza Kristus zhromažďovať národy, pretože svieti svetlom svetu celému... .

A preto čujte, čujte toto, Slovieni: dar tento drahý Boh vám z lásky daroval... .

Marek i s Matúšom a s Lukášom i Ján národy všetky takto učia, hovoriac: Všetci, čo chcete svoje duše krásnymi

uzrieť, a všetci po radosti túžiaci, túžiaci temno hriechu navždy zapuďiť a sveta tohto hniloby sa pozbaviť a rajský život pre seba zas objaviť a horiacemu ohňu navždy uniknúť, nuž, čujte, čo vám vlastný rozum hovorí, nuž, dobre počuj, celý národ slovien-sky, vypočuj Slovo od Boha ti zoslané, Slovo, čo hladné ľudské duše nakrmi, Slovo, čo um aj srdce posilní, Slovo, čo Boha poznávať ťa pripraví... .

Nech nám k takémuto prístupu k evanjeliu pomáha aj Panna Mária, ktorú si v tomto mesiaci zvlášť uctieваме. Ona prijala s vierou nebeské poslanstvo, stala sa matkou večného Božieho Slova, ktoré sa skrze ňu stalo „telom“. Potom však sama, s hlbokou vierou, sledovala celý život svojho Syna, všetko, čo sa dialo okolo neho — a neskôr všetko, čo hovoril a robil. Evanjeliom hovorí o nej: „*Mária zachovávala všetky tieto slová vo svojom srdci a premýšľala o nich*“ (Lk 2, 19). Jej posledné slová, zaznačené vo sv. Pisme, sú: „*Urobte všetko čo vám povie!*“ (Jn 2, 5). Verne nasledovala Ježiša až pod kríž — a potom prežívala radosť z jeho vzkriesenia, slúžila začínajúcej Cirkvi — a ako prvá z ľudí dosiaľ aj plnú účasť na Ježišom oslávení... .

Mons. František RÁBEK,
pomocný biskup a generálny vikár

Raduj sa nespáliteľný ker

V nedeľu na večerni spievame na oslavu Presvätej Bohorodičky „Právom ťa nazývame Horiacim krom, čo nezhasína“ a v môlebene k Bohorodičke spievame „Raduj sa Ker nespáliteľný“. I keď veriaci často spievajú tieto slová, mnohým nie je známy plný význam týchto oslovení. Prečo sa oslovenie „nespáliteľný ker“ používa s takými ozdobnými menami ako Prečistá, Nepoškvrnená, ktorými oslovujeme Presväť Bohorodičku?

Keď sa Boh zjavuje ľuďom, vždy sa zjavuje v nejakej viditeľnej podobe. Sväté Písmo tieto zjavenia dosvedčuje mnohokrát. A oheň použil k tomu, aby sa Boh zjavoval ľuďom v jeho podobe a takto s nimi rozprával a nadviazal spojenie. Prvé takéto zjavenie Boha v podobe ohňa sa stalo na hore Horeb, kde Mojžiš pásaval ovce svojho svokra Jetra, madianskeho kňaza. Tu sa mu raz zjavil anjel Boží v ohnivom plameni trňového kríka. Trňový krík horel plameňom, ale vôbec nezhorieval. Vtedy si Mojžiš povedal: Pôjdem a obzriem si tento čudný zjav. Prečo krík nemôže zhorieť? Keď sa Mojžiš priblížil ku kríku, Boh k nemu prehovoril z trňového kríka. „Mojžiš, Mojžiš!“ Ten odpovedal: „Tu som.“ I hovoril mu Boh. „Nepribližuj sa, lebo miesto, na ktorom stojíš, je pôdou svätou. Ja som Boh otca tvojho Abraháma“ (II. Moj. 3, 1, 5).

Z týchto slov sv. Písma je zjavné, že Boh nie je nejakým pohodlným Bohom. Zjavuje

sa v podobe trňového kríka a ohňa a tie nie su vabivé a príťažlivé. Nepozývajú k priblíženiu, ale skôr k odstupu. Avšak oheň, ktorý videl Mojžiš, nám pripomína nielen prítomnosť, ale aj svätosť Boha. Táto svätosť je nielen príťažlivá (v zime oheň), ale aj strasťná (trnie). Oheň slúžil ako očistovací prostriedok, ako o tom svedčí sv. Písmo aj v prípade povolania Izaiáša za proroka. Izaiáš sa bál prijať toto povolanie, lebo sa cítil, že je hriešnym. A Boh ho očistil od jeho hriešnosti nasledujúcim spôsobom. I priletel ku mne, hovorí Izaiáš — jeden zo serafínov, v ruke mal žeravý uhlík, ktorý kliešťami vzal z oltára. A dotkol sa mi úst a povedal: „Hľa dotklo sa toto pery tvojich úst a oddialila sa vina tvoja a hriech tvoj je odstránený“ (Iz 6, 6).

Podľa svedectva sv. Písma „Oheň na oltári bude ustavične horieť, nikdy nesmie vyhasnúť“ (Lev 6, 13) a tento oheň od Pána vyšiel (Lev 9, 24). Prenesme sa však do súčasnosti. Aj dnes v našich gréckokatolíckych chrámoch kňazi ako poslovia Boha berú namiesto serafína z oltára žeravý uhlík nie kliešťami, ale posvätenou lyžičkou presväte telo a životodarnú krv nášho Pána a kladu ich do úst veriacim. Pritom hovoria tie isté slová, ktoré hovoril serafín Izaiášovi — Hľa, dotkol sa mojich úst atď. Svätú eucharistiu dať do súvislosti, a prirovnáva ju k žeravému uhliku náš slávny cirkevný učiteľ z prvých kresťanských čias Origenes slovami: Ježiš povedal a kto je blízko ku mne, ten je blízko ku ohňu. A sv. Ján Damascénsky v jednej svojej modlitbe po sv. prijímaní hovorí: „Bože. Bože môj neviditeľný ohňu, prenikni celé telo moje a spaľ moje hriechy.“ Týmto slovami poukazuje na nasledujúce slová sv. Písma: V srdci mi bol sťa horiaci oheň zavretý v kostiach mojich (Jer 20, 9).

Uvedené skutočnosti potvrdzujú, že spôsob podávania sv. prijímania u nás má svoj pôvod i predobraz vo sv. Písme už pred storočiami.

Ako však možno dať do súvislosti oheň s oslavou Presvätej Bohorodičky slovami „Raduj sa nespáliteľný ker“? Ker, ktorý videl Mojžiš na hore Horeb pred vyše 1510 rokmi pred narodením Spasiteľa, predstavuje Bohorodičku. Táto skutočnosť je vyjadrená v cirkevnej piesni: Nespáliteľný ker na hore viditeľne zvestoval Teba snúbenica Boha (12. kánon na narodenie Bohorodičky). V horiacom kri, ktorý nikdy nezhoriel, zjavil sa Boh človekovi Mojžišovi, a z neho hovoril anjel Boží, ktorý podľa sv. otcov Bazila Veľkého a Jána Zlatoustého, je druhá Božská osoba — Syn Boží. Tak aj skrz Bohorodičku zjavil sa ľuďom Syn Boží. Toto je vyjadrené v piesni na večierku na sviatok ochrany Bohorodičky. Ty však si vo svojom lone skrývala dokonale Slovo Božie, ten nebesky oheň (pieseň na večerni). Horiaci a nezhasínajúci ker bol predobrazom tvojho svätého pôrodu (utiereň 1. hl. 216). Prekvapil sa Jozef, keď sa dozvedel o nadprirodzenom

jave o tvojom počatí Bohorodička a poroval ho s horiacim kríkom (utiereň 4. hlas). A čo od vekov bolo zatienené ešte aj pred anjeli a bolo hlbokým tajomstvom, skrze teba sa nám stalo zjavným, lebo prostredníctvom teba zjavil sa nám Boh (v sobotu na večerni). V ďalšej piesni sa hovorí: Hľa splnilo sa Izaiášovo proroctvo „Hľa Panna počne a porodí Syna“ (Iz. 7, 14). Ako Panna si počala a aj po pôrode si pannou zostala, lebo si nám zrodila Boha. Preto aj príroda výnimku urobila.“

Prečo spievame o Bohorodičke: Raduj sa hora zatienená? Toto oslovenie Bohorodičky má tiež svoj pôvod vo sv. Písme, kde nachádzame: Vrch Sinaj bol celkom zahalený v dyme, lebo Pán zostúpil naň v ohni a ten dym vystupoval z neho ako z pece (Ex. 19, 18). O tejto hore dal Boh cez Mojžiša izraelskému národu nasledujúce nariadenie: Vyznač tiež ľudu dookola hranice a prikaz „Neopoväzajte sa vystúpiť na vrch alebo dotknúť sa jeho úpätia“ (Ex. 19, 12).

Bohorodička sa celkom oprávnené nazýva zatienenou horou, lebo podľa slov anjela „Duch Svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho ťa zatieni“ (Lk 1, 35) aj Matka Božia sa stala svätou zatienenou horou, o ktorej pred vyše 1510 rokmi hovoril Mojžiš. To sú príčiny, prečo o Bohorodičke spievame ako o nespáliteľnom kri.

o. V. PETRAŠKO

Jozef HAVRAN

ZOPNUTÉ RUKY

*Raduj sa, Mária,
Panna presväťá, krása najčistejšia,
Ty, ktorá si pokorne prijala zámer
Boží,
zo všetkých žien vyvolená ešte pred
vekmí,
osviet' ma žiarou svojho srdca.*

*Raduj sa, Mária,
Pútnička najchudobnejšia,
pomôž mi nájsť betlehemskú maštal',
aby sa vo mne znovu narodil človek,
zaľúbený Bohu a ľuďom.*

*Raduj sa, Mária,
verná sprievodkyňa svojho Syna,
sprevádzaj ma
plná materinskej lásky,
po všetkých cestách môjho života.*

*Raduj sa, Mária,
Diamant vytrvalosti, Perla vernosti,
stoj pri mne v hodine najťažšej,
keď rozopnem sa na kríži
a svojho ducha
odporúčať budem Najvyššiemu.*

*Zopnuté ruky
o to Ťa prosia ...*

Prameň živej vody

Jednou z aktivít hnutia Focolare bolo nedávne stretnutie pod názvom „Nanovo objaviť evanjelium“.

Do Prešova prišli ľudia túžiaci poznať, ako premeniť slová Písma do každodenného života. Otázka, ktorá je stále aktuálna pre všetkých kresťanov.

Dopoludňajší program bol zameraný na hlavnú tému od Chiary Lubichovej — „Evanjelium a hnutie Focolare“. Zazneli tu osobné svedectva o účinkoch živého evanjelia, ktoré má silu meniť vzťah k Bohu, ale i medzi ľuďmi navzájom.

Účastníkov stretnutia pozdravil tiež otec biskup mons. Milan Chautur. Popoludní bol premietnutý film s názvom „Magnifikát“, ktorý je konkrétnym príkladom živého evanjelia v konaní a skutkoch ľudí. Výsledkom sú nielen zmeny vo vzťahu k blížnemu, ale menia sa aj sociálne podmienky tých, ktorí ho uskutočňujú. Film je dokumentom, ako môže človek pretvárať pevnou vierou nielen seba, ale i spoločnosť.

Stretnutie vyvrcholilo slávnostnou sv. omšou, ktorú v prešovskom chráme sv. Mikuláša celebraval pre účastníkov otec biskup mons. Alojz Tkač.

Hnutie netúži po publicite, nie je to jeho cieľom. Ak má však naozaj plniť ušľachtilé ciele, musí byť otvorené všetkým, musí mať univerzálny charakter. Ak sa niekomu podarí priblížiť sa viac Pravde Božej, môže to byť povzbudivý príklad pre druhých. Možno, že niektorí kresťania by sa chceli k tomuto hnutiu pridať, ale nevedia ako to urobiť.

Tento príspevok chce vyplniť nedostatok informácií o poslaní hnutia a možno aj pomôcť tým, ktorí hľadajú — a prave teraz sú bezradní.

Iná situácia je vo veľkých mestách, iná v malých mestečkách, či na dedinách. Jedno je však isté: potrebujeme čoraz lepšie poznať svoju vieru, znova sa oboznamovať so slovami evanjelia a zo všetkých síl sa snažiť žiť tak, aby sme boli skutočnými nositeľmi radostnej zvesti.

Musíme hľadať Lásku, žiť v Láске a spojiť sa v nej. Skutočný kresťan nemôže nikoho vyčleniť z tejto lásky. Musí byť otvorený ľuďom, s ktorými žije, susedom, spolupracovníkom, celému svetu.

Raz do roka sa vo viacerých mestách našej vlasti uskutočňuje jednotňové stretnutie hnutia Focolare, na ktoré môže prísť široký okruh záujem-

cov. Program je zameraný na konkrétnu tému. V súčasnosti je to otázka novej evanjelizácie — poznať a žiť evanjelium. Z toho sa rodi všetko ďalšie. To je skúsenosť Chiary Lubichovej, zakladateľky a prezidentky hnutia Focolare.

V čase druhej svetovej vojny sa v meste Tridnet formovala prvá skupina dievčat okolo Chary Lubichovej. Každá z nich mala nejaký životný ideál. Jedna mala snúbenca a chcela sa za neho vydať, ale on zomrel vo vojne. Chiara túžila študovať filozofiu, ale nemohla, bola vojna. Ďalšia si chcela pekne zariadiť dom, nemohla, bomba ho zničila. Dievčatá videli, že ich ideály sa rúcajú. Kládli si otázku, či jestvuje ideál, ktorý bomba nezničí. Odpoveď našli — je to Boh, ktorý je Láska. Zvolili si Boha za svoj ideál a táto voľba znamenala začiatok nového hnutia.

Každý deň museli utekať do krytov. Nič si nemohli zobrať so sebou, len malú knižku evanjelií. V krytoch ju otvárali a začali čítať. Poznali tieto slová, ale v tej mimoriadnej situácii im vyznievali ako úplne nové.

Chiara hovorí, že sa i pred tým považovali za dobrých kresťanov, denne chodili na sv. omšu, čítali náboženskú literatúru, dávali almužnu. Poznali však, že podľa evanjelia v skutočnosti nežili. Medzi mnohými slovami evanjelia im vyznievali niektoré myšlienky ako mimoriadne aktuálne: „Milujte sa navzájom, ako som

ja miloval vás . . . Kde sú dvaja, alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som i ja uprostred nich . . . Aby všetci boli jedno.“

Zrodilo sa kresťanské spoločenstvo, ktoré ich zjednocovalo aj s ostatnými bratmi. To je začiatok a poslanie hnutia Focolare. Zrodilo sa — ako to vyjadril jeden z predstaviteľov anglikánskej cirkvi — ako prameň živej vody, ktorý vytryskol z evanjelia.

Od roku 1943 sa z malého mestečka Trident rozšírilo hnutie do celého Talianska, potom do Európy a do všetkých piatich kontinentov. Dnes je prítomné v 184 národoch sveta. Má asi 1,5 miliónov najbližších členov a niekoľko miliónov sympatizujúcich.

Aj u nás sa viac ako pred dvadsiatimi rokmi na rôznych miestach republiky začali ľudia zaujímať o tieto myšlienky. Dvaja, traja ľudia, kňazi, rodiny, mládež, deti . . . Každý, kto začal slová evanjelia úprimne žiť, zakúšal tie isté účinky a plody. Vznikli mnohé spoločenstvá, prostredníctvom ktorých sa spiritualita hnutia Focolare dostala i do nášho života. Hnutie býva označované i druhým názvom — Dielo Máriino. Hnutie prináša a oživuje jednotu kresťanov, je priestorom vzájomného poznávania medzi gréckokatolíckimi a rímskokatolíckimi, hľadá jednotu medzi všetkými kresťanmi, nadväzuje dialóg s veriacimi i neveriacimi, so všetkými ľuďmi dobrej vôle.

Mária PEŠEKOVÁ

Nová farnosť v Liberci

V severočeskom Liberci sa po 42 rokoch opäť systematizuje gréckokatolícka farnosť. Hlásia sa do nej v prevažnej miere veriaci, ktorí sa do tohto rajónu prisťahovali po skončení vojny z východného Slovenska, i povojnoví repatrianti z Volynskej oblasti na Ukrajinu.

Za dekana pre tento rozsiahly rajón v Českej republike bol menovaný niekdajší kaplán pražský a donedávna michalovský o. Kornel Baláž. Hneď po príchode na nové pôsobisko

navštívil Chomutov, kde odsľúžil veľkonočnú sv. liturgiu (podľa starého štýlu), na ktorej bola ozaj potešujúca účasť veriacich. O. dekanovi Kornelovi Balážovi vyprosujeme na novom pôsobisku veľa síl a milostí v jeho nie ľahkej dušpastierskej práci.

Veriacim v Liberci a v jeho širokom okolí i návštevníkom tohto mesta upozorňujeme na pravidelné gréckokatolícke bohoslužby v Chráme Povýšenia sv. kríža v Liberci.

(pk)

Primície v Bajerovciach

Rád sv. Bazila Veľkého bol u nás prvým postihnutým v období totalitného systému. Jeho kláštory v Prešove a Trebišove boli zlikvidované pred ostatnými. V súčasnosti tento rád má u nás desať kňazov a práve toľko bohoslovcov. Z nich piati študujú na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte v Prešove, traja v Olomouci a dvaja v Ríme. Osmi novici sa pripravujú na rehoľné povolanie v noviciáte otcov baziliánov vo Varšave.

Ďalším kňazom — baziliánom — je o. Jozef Štefan Lučák, ktorý sa na kňazské a rehoľné

povolanie pripravoval ešte v ilegálnych podmienkach. Svoje primície mal teraz — 9. mája t. r. — v chráme sv. Michala archanjela v Bajerovciach, okr. Prešov. Primície sú veľkou udalosťou nielen v živote kňaza, ale aj farského spoločenstva. Tie v Bajerovciach boli o to slávnejšie, že boli prvé v obci.

Ďakujeme Bohu, že Rád sv. Bazila Veľkého, ktorý je najstarším rádom Cirkvi, postupne posilňuje nová krv, ktorá je prísľubom jeho ďalšieho rozkvetu. Ešte v tomto roku sa očakáva vysviacka na kňaza ďalšieho baziliána. (pk)

Nemiešať sa do politiky?

Vzťah „cirkev a politika“ stal sa na Slovensku v posledných rokoch z pochopiteľných dôvodov nielen veľmi aktuálnym problémom, ale vyvoláva aj celkom protikladné názory a postoje, vyúsťujúce najčastejšie do kategorického hesla, že „cirkev sa nemá miešať do politiky“. Samozrejme, hlásajú ho predovšetkým neprajníci cirkvi a nepriatelia kresťanstva.

Prinášame zásadné slovo na túto tému, ktorého autorom je generálny vikár Spišskej diecézy Andrej IMRICH.

Politike považujeme za takú činnosť, ktorá vytvára priestor a podmienky, aby mohli jednotlivci i inštitúcie konať službu pre dobro a blaho človeka, aby jednotlivec i spoločnosť našli svoje uplatnenie a dosiahli cieľ pozemský i večný.

Politika, to je ako snehový pluh, ktorý robí cestu, ako stroj, ktorý cestu buduje, ako stavbár, ktorý vytvorí továrenskú halu a zhotoví k nej inžinierske siete. Tú cestu potom použijú autá, tú halu využijú stroje...

Politika má vytvoriť priestor a podmienky pre život, pre výrobu, pre kultúru, pre výchovu, pre sociálnu činnosť, pre všetko dobré a pre všetkých. Ak cesty niet, treba ju vytvoriť, ak haly niet, treba ju postaviť. A priestor vytvorený politikmi treba využiť.

Politik musí hľadať na potreby ľudí tak, ako ten, čo stavia cestu pozerá na to, či ju stavia pre autá alebo pre vlaky. Ten, čo stavia halu, všíma si, či pre stroje alebo pre umelecké ateliéry.

Do politiky možno vystupovať s politickou mocou alebo s politickým vplyvom. Ten, kto má morálnu autoritu, svojou argumentáciou a svojím apelovaním ovplyvňuje činnosť tých, ktorí majú politickú moc.

Cirkev, ktorá má Bohom zverené poslanie v tomto svete, má povinnosť zapojiť sa aj do politického života a pomáhať vytvoriť dobré pod-

mienky, aby jednotlivec i spoločnosť dosiahli svoj cieľ, ktorý nám určuje Boh. Ak hovoríme Cirkev v politike, bol by omyl myslieť len na kňazov a biskupov Cirkev, to nie sú len kňazi a biskupi, to sú všetci pokrstení a veriaci. Ak je veriaci laik v politike, cez neho do politiky vstupuje aj Cirkev, ale len vtedy, ak politik koná svoje poslanie v duchu kresťanstva. Ak poruší vo svojom konaní vernosť učeniu Cirkvi, cez takého kresťana nevstupuje do politiky Cirkev.

Nepriateľom Cirkvi veľmi záleží na tom, aby kňaz nevstupoval do politiky. Dokázali na svoju stranu strhnúť aj mnohých veriacich katolíkov, z ktorých sa mnohí otvorene i anonymne dožadujú, aby sa kňaz nemiešal do politiky. Toto žiaľ pomýlilo a umlčalo mnohých kňazov. Ako sa na to všetko pozeráť? Ak môže byť ministrom, poslancom a činiteľom v strane lekár, robotník, právnik a učiteľ, prečo by nemohol byť kňaz? Ako kňaz sa v tejto spoločnosti cítim diskriminovaný a je to na hanbu a potupu demokracie. Poviete mi — a čo dekrét Sv. Otca Quidam episcopi, ktorý kňazom účasť na politickej moci zakazuje? Áno, Sv. Otec si neželá, aby kňaz alebo biskup mal účasť na politickej moci. Ale každý by mal pochopiť, že Cirkev sa tejto účasti dobrovoľne zrieka a nie, že na to nemá právo.

Pokiaľ bude náboženská sloboda, biskupi zaručujú, že žiaden katolícky kňaz nebude ministrom, poslancom ani vedúcim stranickým činiteľom. Teda kňazi a biskupi sa ústami Svätého Otca zriekli politickej moci. Zlomyselníci ešte aj za týchto okolností pokrikujú na nás kňazov, že sme vzali moc do svojich rúk a tieto pokriky počujeme na našu veľkú bolesť aj z úst tých, ktorým podávame Telo Pána. Účasť na politickej moci chce mať Cirkev len prostredníctvom laikov.

Nezriekli sme sa však politického vplyvu, ani sa ho zrieknuť nemôžeme. Stále máme totiž povinnosť apelovať na svedomie všetkých, čo majú politickú moc v rukách, aby ju využívali zodpovedne pre časné i večné blaho obyvateľov tejto vlasti i tejto krajiny. Cirkev toto vždy

robla. Ved' konštitúcia II. vatikánskeho koncilu o Cirkvi v súčasnom svete Gaudium et spes prehovorila práve do politiky, ale aj iné sociálne encykliky pápežov sa veľmi silno dotkli práve politickej oblasti.

Existujú silné tendencie presvedčiť národ a pomýliť i umlčať kňaza, že sa do politiky nesmie miešať ani svojím vplyvom. Mnohí politici ani nechcú vypočuť kňaza. Pýtam sa však, čo je to za politika, ktorá nevypočuje právnik, ktorá umlčí zdravotníka, sociológa, ekonóma a pod.? Je to politika bezprávia, biedy a úpadku. Politika ktorá umlčí kňaza, je politika bezbožnosti. Tí, čo chcú takto umlčať kňaza, nemajú čisté úmysly s politikou.

Naše stanovisko je jasné: aj Cirkev má povinnosť i zodpovednosť za to, aby tu boli priaznivé politické pomery pre slobodu a rozvoj každého. Cirkev teda do politiky patrí. Cez veriacich laikov má účasť na politickej moci a cez biskupov a kňazov má mať politický vplyv. V minulosti mala účasť na politickej moci aj cez kňazov, pomery dnešnej doby hovoria pre to, aby sa o účasť na politickej moci uchádzala len cez veriacich laikov.

Čo teda Cirkev očakáva od vás, veriacich laikov?

Predovšetkým to, že sa budete uchádzať o účasť na politickej moci a že ju využijete pre dobro človeka a pre dobro Božieho kráľovstva.

Svojou politickou mocou zabezpečujete, že môžeme hlásať Božie slovo, katechizovať, konať bohoslužby, pestovať kresťanskú literatúru i kultúru, po kresťansky vychovávať, zakladať cirkevné školy, vštepuvať kresťanské princípy a kresťanskú lásku do srdc ľudí. Potrebujeme, aby ste nám pre to vytvorili zákonné možnosti, aby sme za tú činnosť neboli prenasledovaní, ani v nej hatení. Zatiaľ ešte naše zákony nedali ten priestor kresťanskej kultúre, aký jej patrí vzhľadom na užitočnosť, akú môže národu priniesť.

Vašou úlohou je vytvárať pre nás zákonné možnosti, ale sú niektoré úlohy, ktoré už musíme robiť my kňazi pod vedením biskupov. Tu sú iste hranice. Istá oblasť je vaša, druhá spoločná a jedna patrí len nám kňazom. Tu je potrebný patričný cit, kontakt, dialóg. Máme spoločný cieľ, len niekedy iné úlohy, ale bez plnenia rozdielnych úloh nevytvoríme ani jednotu, ani nedosiahneme spoločný cieľ.

Nedá sa slúžiť dvom pánom

Bol prvý máj. Spolu s priateľom som šiel do súkromných tlačiarň, kde na nás už čakalo novovytláčené číslo farského Informátora pre prešovskú farnosť. Keď sme za prešovskou farou vykladali noviny z auta, oslovili nás dvaja neznámi ľudia, či by sme ich nemohli odviezť do blízkeho hotela Oáza, odvolávajúci sa, že nemajú taxík. Potrebovali to zrejme nóbl. Bol to mladý pán, tak asi v štyridsiatich rokoch a žena k nemu v primeraných rokoch. Keď naši neznámi ľudia nastúpili do auta, na zadnom sedadle našli zopár čísel nášho farského Informátora. Ponúkli sme im ho s tým, že ho niekomu dájú, alebo priniesie úžitok im samým. To sme ešte v tej chýli netušili, komu práve vykonávame kresťanskú službu. Z nášho neznámeho sa onedlho stal známy. Rozhovor — ako ináč, začal sa uberať smerom k Cirkvi, ďalej k politike a späť... Rozhovor začal byť zaujímavý. Otázky bývalého funkcionára ma síce z jeho bývalej pozície neprekvapovali, ale predsa trošku rozochvievali,

obzvlášť teraz v období, keď sme pred vol'bami. Za všetky polemizujúce otázky snád' len jedna: Môže člen demokratickej ľavice prichádzať do chrámu, môže pristupovať k svätej spovedi a následne môže ho kňaz rozehrešiť? Môj známy neznámy nechcel a možno nevedel pochopiť moje vysvetlenie. Bývalý komunistický režim a všetko, čo s ním súviselo, založil celú svoju ideológiu na triednom boji, na nenávisti, na protiklade kresťanstva. Učenie kresťanské nás vedie k láske, k porozumeniu. Pri obrane čistoty kresťanskej nauky som spomenul výrok zo svätého Písma: „Nikto nemôže slúžiť dvom pánom. Bud' bude jedného nenávidieť a druhého milovať, alebo jednému slúžiť a druhým pohrdáť.“ Tým som chcel povedať, že ak som zástancom komunistickej strany, alebo jej nasledníčky SDL, SDS HZDS, nemôžem zároveň byť spriaznencom Boha. Ved' hlavnou ideológiou komunistov je ateizmus — popieranie existencie Boha. Tu, v tomto momente, sa mi to javí ako zjavná schizofrénia,

akási roz dvojenosť, ktorá je buď úprimná, ale neznalá, alebo silne rafinovaná a v tom prípade aj veľmi nebezpečná. A ešte jeden moment zo spomínaného stretnutia. Dotýčný sa dosť často odvolával na sociálnu spravodlivosť, rovnosť. Doteraz som nepochopil o akú spravodlivosť a rovnosť mu išlo. Ved' nie je tomu tak dávno a jedna spravodlivosť tu už bola. Je zaujímavé, že dnes po ľudských právach, rovnosti a spravodlivosti volajú práve tí, ktorí v minulosti po nich najviac šľapali.

Uvedomil som si, aké veľké nebezpečenstvo číha na slovenský národ. Ako ľahko a naivne vieme naletieť na medové reči, a to nielen stranám vyslovene sa hlásiacim k ľavici, ale aj tým, ktoré to skrývajú (HZDS a pod.).

Matka Božia, chráň nás svojou rukou, vypros pre celý slovenský národ Božie požehnanie a Svätého Ducha múdrosti, v hodinu, keď sa bude rozhodovať o ďalšom osude Tvojho ľudu.

Patrónka Slovenska, pros za vás, za nás!
A. MESÁROŠ

NOVÉ VÍNO DO NOVÝCH MECHOV ...

(Lk 5,36—38)

„A nik, kto pije staré nechce nové, lebo si povie — staré je lepšie“ (Lk 5,39). Tento Ježišov záver podobenstva o prišívani záplaty z nového rúcha na staré a vlievaní nového vína do starých mechov v Lukášovom evanjeliu nám dáva námet na úvahu o veľmi aktuálnom probléme života našej cirkvi, ktorá vchádza v súčasnom období úplnej náboženskej slobody do ďalšej etapy svojej formácie. Dá sa povedať, že vchádza do veľmi dynamického vývoja a rozvoja živej tradície, ktorý je samozrejme poznačený do istej miery prirodzeným zápasom medzi tým, čo tu bolo doteraz a tým, čo cirkev potrebuje pre svoj život do budúcnosti. Vzniká tu akýsi „generačný problém“ cirkvi podobný tým problémom, ktoré sa vyskytujú medzi rôznymi generáciami či v rodinách, alebo v spoločnosti. No predsa je tu kvalitatívny rozdiel. Generačné problémy rodín a spoločnosti sa riešia na prirodzenej úrovni, ale „generačný problém“ v tradícii cirkvi sa rieši na nadprirodzenej úrovni, pretože ten rieši Duch Svätý cez ustanovizne cirkvi. Duch Svätý zachováva cirkev v pravde jej praktického života, dáva nielen tvar, ale aj obsah životu cirkvi vo viere. Cirkev v prejavoch živej viery je životom pravých ctiteľov Boha, ktorí sa mu neklaňajú ani „v Jeruzaleme, ani na hore Garizim, ale sa mu klaňajú v Duchu a pravde“ (porov. Jn 4,23). Takýto vzťah k Bohu je vždy v cirkvi vyjadrený životom tradíciou a nikdy nie mŕtvym tradicionalizmom.

Pre ľahšie pochopenie obsahu týchto dvoch pojmov, dovoľím si odčítovať krásnu a výstižnú paralelu od kňaza J. Loya z Villonovej univerzity v USA, ktorú publikoval v časopise „Horizons“ v júli 1990:

Tradícia:

- je živou vierou živých i mŕtvych
- je spoločenstvom medzi živými, mŕtvymi a tými, čo sa majú narodiť
- je zdôvodňovaná svojou vlastnou vnútornou pravdou
- díva sa dopredu
- je životodarná
- je dynamická
- je vnútorne zdravá

Tradicionalizmus:

- je mŕtvou vierou živých
- je spoločenstvom iba s minulosťou
- je zdôvodňovaná vetou: „My sme to vždy tak robili“
- má nostalgický pohľad za minulosťou
- je dusivý a obmedzujúci
- je statický a konzervatívny
- je povrchný

- je žitá s vedomým úmyslom
- je potvrdená vlastnou skúsenosťou
- je neustále obnovujúca sa
- prirodzene vedie k poslušnosti
- je sebakritická
- je jasnozrivá
- povzbudzuje duchovný rast
- pozýva ostatných
- je zjednocujúca
- stavia mosty
- je svetlo a život pre svet
- je vykonávaný mechanicky a stereotypne
- je treba ho veľa vysvetľovať
- stále sa opakuje
- je ten, ktorý prikazuje poslušnosť
- všetko posudzuje a odsudzuje
- je slepý
- nie je ochotný k rastu
- zastráša ostatných
- je rozdeľujúci
- stavia múry
- je slepá ulica

Ak sme pochopili podstatu a vnútornú logiku tejto paralely, ostáva nám uviesť v závere ešte niekoľko myšlienok. V cirkvi sa nedelíme na mladých a starých podľa počtu odžitých rokov, ale podľa toho, či chápeme a vnímame, čo chce Duch Svätý v cirkvi konať, aby ona bola znamením spásy pre svet. Na Turíce v Jeruzaleme mnohí Židia s posmechom hovorili o tých, čo prijali Ducha Svätého, že „Sú plní mladého vína (Sk 2,13). Tí, čo prijali Ducha Svätého, hovorili cudzími jazykmi, ale všetci im rozumeli, lebo boli nadšenými ohlasovateľmi vzkrieseného Ježiša a preto pre takýchto mladých kresťanov sedí symbolika mladého, búrlivého vína. Mladí v cirkvi sú všetci tí, čo lejú nové víno do nových mechov, aby sa obidvoje zachovalo. Mladí sú tí, čo prijímajú, udržiujú a tiež tvoria živú, dynamickú tradíciu cirkvi a odmietajú mŕtvy tradicionalizmus starých, v ktorom veriaci vo svojej viere stagnujú, duchovne krpatejú, strácajú misionársky charakter, prestávajú byť svetlom, soľou a kvasom pre svet a sú iba semeniskom siek a odpadu k ateizmu.

Chráňme si hodnoty živej tradície, ktorá vždy vyjadruje živú vieru, vieru praktického kresťanského života v jeho každodenných udalostiach a dajme ochutnať z tohoto nového vína aj tým, ktorí si myslia, že iba staré je lepšie.

o. RNDr. Jozef VOSKÁR

STRETNÚŤ SA S BOHOM

Je doba neustálych zmien prejavujúca sa v rôznych oblastiach nášho života. Tok informácií a ponúk vyvíja nové starosti a kalkulácie, ktoré si vyžadujú mnoho času, energie a zaneprázdnenia. Stávame sa súčasťou kolotoča, ktorý sa točí stále rýchlejšie.

A mnohí z nás si dnes, v tejto uponáhľanej dobe, možno položia otázku: ako zosúladiť svoj život tak, aby sa v ňom našiel čas a miesto pre Boha? Pre žitie a uskutočňovanie evanjelia? Úprimne povedané: pre koľkých z nás sa stáva duchovný život, smerujúci k Bohu, stále vzdialenejším a formálnejším?

Sloboda a nové možnosti, a s nimi späť aj väčšie starosti o rodinu a o prácu, sú síce samozrejme, nezabavili nás však zodpovednosti vo vzťahu k Bohu, ba naopak. Výzva — žiť a vydávať hodnoverne svedectvo o Ježišovi nás dnes zaväzuje o to viac. Aby sme sa nedali strhnúť prúdom, ktorý sa ženie za klamným šťastím, ktoré mnohí dosiahli a predsa s ním nestali šťastnými. Lebo odbočenie z pravej cesty vedie do bludiska, v ktorom sú už mnohé chodníky

vyšľapané. Sv. Terézia z Lisieux nám ponúka jednu z ciest k Bohu. Cestu plnenia vôle Božej v každodennom uskutočňovaní si svojich povinností, plynúcich zo stavu i povolania ako aj kresťanskej viery. A to všetko v láske. Kto miluje, ten žije v stálej prítomnosti Božej. V prítomnosti čoho žijeme dnes my? Okolo nás je stále dosť utrpenia a sami často prežívame chvíle, ktoré nás nútia padnúť na kolena, pretože utrpenie a bolesť sú často súčasťou nášho života vo svojej mnohorakej podobe. Ako ťažko je nám však v takýchto chvíľach milovať a zabúdať na seba. A ako je to vo chvíľach radosti a pokoja? Vtedy často Boha nepotrebujeme. Stačíme si sami. Nemáme chuť a čas na stretnutie s Ním. Až vo chvíľach skúšok a pádov si opäť uvedomujeme, že sme z nášho života vylúčili ich pravú podstatu a konečný cieľ. A následkom toho je srdce naplnené starosťami a výčitkami, ba neraz aj mnohými tragédiami života. Túto beznádej je možné liečiť len jediným liekom — láskou, ktorá je v nás vždy znamením prítomnosti Božej.

Lebo Boh je prítomný v každej láske tak, ako je slnko prítomné v každom zo svojich lúčov.

Vždy, keď milujeme, prinášame svedectvo Láске. Mlčky zvestujeme Ježiša Krista. A raz bude treba tým druhým povedať, že láska je Niekto. Vo svojich rodinách, v školách, na pracovisku, v okolí i v medziľudských vzťahoch dnes vidíme, ako málo má Ježiš priateľov. Ako málo je tých, ktorí milujú úprimne a bez pretvácky, ktorí milujú nezištne. „Pod'te ku mne všetci!“ (Mt 11, 28) Ježiš nás dnes pozýva k sebe. Cez obetu križi vo sv. liturgii, cez Eucharistiu, sviatosť pokánia, cez Božie Slovo i cez modlitbu, ktorá je nevyhnutným duchovným prostriedkom na ceste lásky, na ceste k Bohu.

Ten, kto naozaj miluje, príde. Kto miluje veľmi, ten príde často. A bude naplniť svojím životom i svedectvom živého Krista radostnú zvesť Evanjelia. On nás čaká a volá každého po mene. Boh nás miluje a Jeho láska nutne musí byť prítomná v našom živote, ak sa chceme volať, ale aj byť, Jeho synmi a dcérami, ktorí raz budú pozvaní do slávy Jeho kráľovstva.

(Š. K.)

Sláva Bohu, česť Márii, pokoj nám

K 190. výročiu založenia kongregácie Sestier služobníc nepoškvrnenej Panny Márie (1892—1992)

(18. pokračovanie)

Zriadenie viceprovincie Svätého Ducha

Nová vetva našej kongregácie v Česko-Slovensku sa zrodila z arcipastierskej starostlivosti a milujúceho srdca otca biskupa Pavla Gojdiča, OSBM. On povolal sestry služobnice do našej vlasti a staral sa o nich s otcovskou láskou až do svojej smrti. Vyžiadanim povolenia od Svätej Stolice pre rozvoj našej kongregácie na území ČSR a otvorením noviciátu v Prešove, výstavbou kláštora a sirotinca, sa začala rodiť naša viceprovincia. To všetko bolo podporené príkladom svätého života otca biskupa Pavla. Už pohľad na jeho osobu, z ktorej žiarila pokora, láska, zbožnosť nás povzbudzovala k horlivému rehoľnému životu.

Prvé sestry služobnice nepoškvrnenej Panny Márie prišli do ČSR 14. septembra 1928. Noviciát sa otvoril v októbri 1937. Povolenie otvoriť v Prešove noviciát prišlo z Ríma vo februári 1938. Prvá obliečka bola 11. mája 1938. Ale už v tomto roku sa začína predohra druhej svetovej vojny.

Sestry služobnice z našej vlasti svojim rozvojom mali preniknúť aj na Zakarpatskú Ukrajinu. To bol pôvodný plán. Ale Zakarpatsko roku 1939 sa stalo obeťou Maďarov. ČSR bola rozbitá. Slovensko sa stalo samostatným štátom. Tento stav trval šesť rokov.

Po druhej svetovej vojne pre gréckokatolícku cirkev nastávajú najsmutnejšie chvíle v jej dejinách. V roku 1950 je likvidovaná naša prešovská eparchia a následne aj všetky kláštory a noviciáty. Náš noviciát jestvoval len jedenásť rokov, a aj tie prežíval vo vojnovom období. Za ten čas rozvoj našej viceprovincie len práve začínal. Vetva zakvitla, ale mráz ich spálil a ďalšie ovocie nedozrelo. Od toho času sme už legálne nemohli mať noviciát a prijímať nové členky.

„Kto neberie svoj kríž a nenasleduje ma, nie ma hoden“ (Mt 10, 38). A takto sme od roku 1949 nastúpili cestu Golgoty, diskriminácie, utrpenia, prenasledovania, putovania po celej našej vlasti... To všetko dopustil na nás náš Pán, aby sme vydali svedectvo viery svojím životom...

Sestry služobnice v našej vlasti patrili k materskej Provincii Sedembolestnej Panny Márie (Sostradanija) na Ukrajine. Kontakty po prvej svetovej vojne boli s ňou možné, aj keď s ťažkosťami. Po druhej svetovej vojne materská provincia bola zlikvidovaná komunistickým režimom ako všetky ostatné kongregácie a kláštory v ZSSR. Kontakty boli celkom nemožné.

Generálna kúria Kongregácie sestier služobníc v Ríme menovala pre sestry v našej vlasti za viceprovinciálnu predstavenú sestru Filaretu Fedinovou. Bolo to v roku 1946. V júni 1947 bola Posvätnou kongregáciou úradne potvrdená, a spolu s ňou aj tri radkyne: Mitrofana Michalecká, Andrea Hiščáková a Melánia Lutašová. Menovanie bolo slávnostne vyhlásené na sviatok Zosnutia Panny Márie roku 1947. Styky s Generálnou kúriou v Ríme boli však až do roku 1966 len príležitostné.

V októbri 1966 nás navštívila generálna predstavená z Ríma Jeronýma Chymijová. Menovala nové viceprovinciálne vedenie, ktoré bolo vyhlásené na sviatok Fatimskej Panny Márie 13. októbra 1966. Viceprovinciálnou predstavenou sa stala sestra Veronika Zbihlejová, radkyňami sestra Justína Sidlárová a sestra Andrea Hiščáková. Za jej vedenia sa väčšia časť sestier vrátila z Kolečovic do Prešova, a potom pracovali v

(Pokračovanie na 9. str.)

Otec biskup Pavol Gojdič, OSBM, na návšteve u sestier v Uherskom Hradišti r. 1945

ústavoch vo Svidníku, Rakovci, Jabloni . . .

Dňa 20. júna 1971 bolo vyhlásené nové vedenie viceprovincie. Za viceprovinciálnu predstavenú bola menovaná sestra Jozafáta Malčovská, za radkyne sestra Justína Sidlárová a sestra Melánia Lutašová. V druhom trojročí od 11. augusta bola za viceprovinciálnu predstavenú opätovne zvolená sestra Jozafáta Malčovská a za radkyne sestra Andrea Hiščáková a sestra Melánia Lutašová.

V roku 1977 bola za viceprovinciálnu predstavenú zvolená a 6. augusta 1977 vyhlásená sestra Andrea Hiščáková, za radkyne sestra Pavla Ištvaniková a sestra Justína Sidlárová.

Viceprovincia Svätého Ducha v Československu bola účastná pôsobenia toho istého Svätého Ducha aj v svojich rehoľných iniciatívach, ako aj v cirkevných rozhodnutiach, daných na jej záchranu (Dejiny kongregácie, str. 455). Preto viceprovinciu zverili pod ochranu Svätého Ducha, aby On, ktorý je Posvätiťom a Vodcom duší, viedol nás cez Golgotu, cez ktorú ideme z Božej vôle v ťažkých časoch, ale v nádeji, že nedá zahynúť Božiemu dielu, ktorým je každá rehoľná spoločnosť alebo kongregácia.

O. Hlib Kinach, OSBM, prvý magister noviciátu

Noviciát

„Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste išli a prinášali ovocie a aby vaše ovocie zostalo . . .“ (Jn 15, 16).

Noviciát je matkou a kolískou každého rehoľného zhromaždenia. V noviciáte každá budúca sestra má možnosť poznať „znešenosť a krásu rehoľného povolania, upevniť sa v ňom a presvedčiť sa, či ju Pán volá do tejto služby.

Ako každé sväté a blahodarné podujatie je poznamenané veľkými a mnohými prekážkami a ťažkosťami, tak aj otvorenie noviciátu v Prešove išlo svojou trnistou cestou.

Sestry po presťahovaní do sirotinca už

Prvé kandidátky so sestrami v Prešove r. 1937

od samého začiatku sa snažili otvoriť noviciát, aby sa naše sestry vychovávali doma. S vysielaním sestier do noviciátu v zahraničí boli rozličné ťažkosti, zvlášť pasové. Druhá ťažkosť bola v tom, že sme patrili k materskej provincii. Každá provincia môže mať len jeden noviciát. Do postavenia sirotinca nebolo u nás k tomu vhodnej budovy.

Otec biskup Pavol už koncom roku 1935 žiadal pre nás z Ríma povolenie otvoriť noviciát. Až vo februári 1938 prišlo písomné rozhodnutie. Vtedy sme už mali štyri kandidátky: Barbaru Hrudimkovú, Máriu Turčanovú, Annu Ondíkovú a Helenu Škovránovú.

Prvá obliečka bola 11. mája 1938, ktorú vykonal sám otec biskup Pavol. Vyhradil si dávať sestram obliečku, prvé sľuby a večné sľuby. Aj z toho vidíme jeho úprimnú lásku k sestram. Ako starostlivý otec sa aj staral, aby jeho začaté dielo rástlo a prekvitalo.

Magistrou noviciátu bola sestra Mitrofana Michalecká a sociou sestra Andrea Hiščáková. Prvým magistrom bol o. Hlib Kinach, OSBM. Po fronte odcestoval do Ríma. Jeho miesto nakrátko zaujal o. Šebastián Sabol, OSBM, ktorého vystriedal o. Nikodem Kret, OSBM.

Noviciát trval len 11 rokov, aj to boli nové časy. Dňa 8. júna 1949 štátne orgány prinútili nás opustiť noviciát a zároveň aj kláštor. Sestry novicky a kandidátky sa pripojili k sestram po sľuboch v Uherskom Hradišti a tu ich prijali do práce v nemocnici. Tu skladali prvé sľuby a potom v Kolesoviciach aj večné sľuby.

Hoci nad rehoľnými zhromaždeniami viseli iba čierne mračná a výhľad bol len na ťažký kočovný rehoľný život, mladé sestry sa nedali zastrašiť. S apoštolom Pavlom mohli povedať: „Viem, komu som uveril . . .“ (2 Tim 1,12). A tiež že „ani prítomnosť ani budúcnosť ani mocnosť ani výška ani hĺbka ani nijaké iné stvorenie nás nebude môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi“ (Rim

8, 39). A až doteraz idú cestou kríža a Golgotou rehoľného života. Krásne, večné alebo stojí za to, aby sme priniesli každú obeť pre jeho získanie. Aj tu platí Kristovo podobensvo o poklade a perle. Ten, kto „nájde vzácnu perlu, ide, predá všetko, čo má, a kúpi ju“ (Mt 13, 46).

V rokoch keď píšeme tieto riadky, ešte nevieme odhadnúť a povedať, kedy bude možné podľa pravidiel a legálne zasa otvoriť Kristovu školu pre vyškolenie nového pokolenia, ktoré zdvihne zástavu nepoškvrnenej Panny Márie. Všetko je v Božích rukách! Žijeme však v nádeji, že posledné pokolenie bude základom znovuzrodenia a rozvoja našej provincie Svätého Ducha.

Sejeme v slzách . . . Budúcim pokoleniam žičíme, aby v radosti žali bohatú úrodu.

(Zostavila sestra Veronika Zbihlejová; pre tlač upravil o. F. D.)

(Pokračovanie v budúcom čísle)

Z novických slávností v Prešove

Ďakovný list z Kanady

Draha pani Tančáková

Co najsrdecnejši pozdrav z Kanady. Veľmi Vám dakujem za Vas list ako aj za vzacny material z mojej navstevy u Vas. Boly to pre mna chvíle nezabudnutelne, nakolko ako biskup v emigrácii nemam často taku možnosť sa stretnut s tisícami ľudí. Sú to veľmi mili a mojam srdcu drábi veriaci. Tiež vzpomínam na Vas prekrasny kraj; ja ako pohádka. Buďte taka laskava a odovzdajte moj pozdrav vsetkym, ktorých som osobne alebo hromadne stretol. Dufam, ze sa znova naskytne príležitosť medzi Vas zavítat. Ako len poznamku: Kufor v Podolínci som nenasiel. Škoda. Bola by to mila spomienka na moju mladost. Budem dlho na Vas spomínat

Vas v Kristu oddaný

V našom časopise sme priniesli rozhovor s o. biskupom Michalom Rusnákom, ktorý pre nás pripravila p. Monika Tančáková. Otec biskup nám zaslal do redakcie list, ktorý adresoval autorke rozhovoru s nim.

• Povedzte nám niečo bližšie o Vašej novej katedrále.

— Mal som veľmi dobrého priateľa, rodáka z východného Slovenska Štefana Romana, s ktorým sme začali stavať katedrálu pre gréckokatolíkov, výkopom v januári 1984. V septembri 1984 pápež Ján Pavol II. počas svojej pastoračnej cesty v Kanade posvätil vtedy ešte nedokončenú katedrálu Premenenia Pána. Udalosť Premenenia Pána je zobrazená na veľkej mozaike nad hlavným vchodom do katedrály. Pri vchode do chrámu po vonkajších stranách sú dva reliéfy, ktoré zobrazujú udalosti vzdialených

od seba 11. storočí. Prvý reliéf vyobrazuje sv. Cyrila a Metoda pri pápežovi Handriánovi II. v roku 865. Druhý pripomína vizitáciu pápeža Jána Pavla II. v katedrále Premenia Pána v r. 1984. Na tomto reliéfe je modlitba z byzantskej liturgie: „Zachovaj, ó Pane, plnosť svojej Cirkvi.“

Obidva reliéfy sú vyjadrením jednoty cirkvi medzi východom a západom. Viac ako 5 miliónov kúskov mozaiky bolo použitých do hlavnej absidy na vyobrazenie veľkej byzantskej ikony Preblahoslavenej Panny Márie s Ježiškom. Je to prvé zo série mozaík, ktoré budú dekorovať vnútro katedrály. Katedrálu nemáme ešte celkom dokončenú, ale vo vnútri je veľmi priestranná. Je tam na sedenie 1200 miest, pod katedrálou je hala dvakrát tak veľká ako samotná katedrála.

Máme najväčšie zvony na svete, ktoré boli odliate vo francúzskom Annecy. Najväčší zvon je pomenovaný po prvom mučeníkovi sv. Štefanovi, druhý je pomenovaný po sv. Anne a tretí po prorokovi Danielovi.

• Môžete porovnať duchovný život v Kanade a u nás?

— To sa nedá porovnať. U nás je hlbší duchovný život. Keď som tu v Stropkove bol pred dvoma rokmi, videl som, ako už doobeda sa ľudia schádzali na bohoslužby, ktoré mali byť až večer. Potom preplnený chrám... Je to veľká obeta, ľudia majú lásku k Bohu a k Cirkvi. Teraz je cítiť viacej slobody, ľudia sú nadšení, neboja sa prejavíť svoje presvedčenie. Ale ľudia sú a budú nespokojní. Pokiaľ budú nespokojní, dovtedy budú plné kostoly. Keď budú v materiálnom blahobyte, nebudú cítiť potrebu Pána Boha. To vidím u nás v Kanade, ten blahobytný a materialistický svet. U nás je nábožensky život trochu odlišný. Spájame náboženské podujatia s kultúrnymi. Máme kontakty s USA, lebo tam je viac Slovákov ako u nás. V nedeľu poobede je katedrála otvorená pre turistov, ktorí chcú vidieť veľkolepé stavebné dielo. Tak prichádzajú mnohí, ktorí neostanú len pri obdive, ale natrvalo ostanú ako veriaci našej farnosti. Máme aj černochove, Kórejcov, Japoncov i Filipincov. Preto obrady sú v angličtine. V druhej farnosti v Toronte máme sv. liturgiu aj v staroslovienčine. Pre našich veriacich sme vydávali po slovensky časopis „Mária“. Všetké ročníky som doniesol na Slovensko. Plánujeme vydávať ďalší časopis, ale v angličtine.

Za rozhovor ďakuje o. Ján KARAS

V SLOVE ČÍSLO 8 sme vás informovali o výstavbe farského chrámu Ochrany Panny Márie na košickom sídlisku Nad Jazerom a súčasne poprosili vás o milodary, ktoré môžete poslať na číslo účtu II. MP SŠTSP, Košice-mesto 75240-519/0900.

So súhlasom o. biskupa Mons. Jána Hirku, sídelného biskupa prešovského, začali prípravné práce aj na výstavbe ďalšieho farského chrámu sv. apoštolov Petra a Pavla, a to na sídlisku Košice-Západ (Terasa).

Financovanie aj tohto chrámu bude výlučne z milodarov všetkých vás — našich dobrodincov.

Číslo účtu, na ktoré môžete poslať vaše milodary na výstavbu chrámu sv. Petra a Pavla, je II. MP SŠTSP, Košice-mesto 75144-519/0900.

Za pochopenie, modlitby a milodary vám veriaci tohto košického sídliska vyslovujú už vopred — Pán Boh zaplať.

MEDZINÁRODNÉ EKUMENICKÉ SYMPÓZIUM V OPOLI

V dňoch 4. až 6. mája 1992 sa uskutočnilo v Diecézalnóm teologicko-pastorálnom inštitúte v OPOLI (Poľsko) Medzinárodné vedecké sympóziu na tému: Ekleziológia únie Brestskej — pokus o jej ekumenický výklad.

Na tomto sympóziu zorganizovanom Ekumenickým inštitútom Katolíckej univerzity v Lubline a Teologicko-pastorálnom inštitútom v Opoli sa zúčastnilo približne 40 osôb z Poľska, Ukrajiny, Slovenska, Moravy, Bosny, Rakúska a z Anglicka. Reprezentovali na tomto podujatí cirkvi: pravoslávnu, gréckokatolícku, rímskokatolícku a jeden z účastníkov bol anglikán. Boli to teológovia, historici, kňazi z pastoraácie a tiež skupina študentov z Ekumenického inštitútu usporiadateľskej Katolíckej univerzity v Lubline.

Sympóziu malo charakter pracovný. Bolo vlastne pokračovaním ekumenického sympo-

zia, ktoré sa konalo rovnako v Opoli v roku 1989. V jeho priebehu sa účastníci podujatia prebádali a analyzovali teologické preambuly Brestskej únie a skonfrontovali ich s teológiou sesterských cirkví, ktoré za také uznáva tak Katolícka ako aj Pravoslávna cirkev.

Účastníci sympózia pochádzajúci z rôznych regiónov Európy sa podělili navzájom otvorené a úprimne s vlastnými spôsobmi videnia tejto problematiky, ako aj dôkazmi o pastorálnych ťažkostiach, ktoré sa vyskytujú dnes v trojstranných reláciách — pravoslávni, gréckokatolíci a rímskokatolíci. Hovorilo sa o dráme únie Brestskej, ktorá viedla nie raz ku skutkom nezamýšľaným jej tvorcami. Na záver sa konštatovalo, že existencia katolíckych cirkví východných je faktom, ktorý nemožno opomenúť a nebrať do úvahy najmä na rovine jednanja medzi rímsko-

katolíckou a pravoslávnu cirkvou, ktoré prebieha už pomerne dlho, ale bez účasti gréckokatolíkov. Bol vyslovený názor, že východne katolícke cirkvi (gréckokatolícke) by mali byť plne zaangażované na ekumenickom dialógu vôbec, ale najmä tam, kde sa doteraz jedná o nich — bez nich!

Účastníci stretnutia sa zhodli na tom, že prameňom rozdelenia je nedostatok lásky a že dialóg v duchu tejto lásky je nevyhnutný pre zväčšenie vieryhodnosti Cirkvi na diele evanjelizácie sveta. V tomto smere treba vyvinúť maximálne úsilie na všetkých úrovniach.

Za našu teologickú fakultu sa sympózia zúčastnili Mgr. Ján Krajčák, prodekan a Mgr. Jozef Tóth, vedúci katedry dogmaticko-morálnej Reflexiu na tému: Extra Ecclesiam nulla salus (Mimo Cirkvi niet spásy) predniesol na tomto sympóziu o. Ján Krajčák. Prvé zasadanie II. sesie viedol o. Jozef Tóth. K elaborátu tejto úvahy sa vrátíme v najbližšom čase.

Marián SKALA

Detský súbor Rodina

Všetci sme vzdialenými svedkami tragických následkov, ktoré predčasom zapríčinila jadrová katastrofa v Černobyle. Každý deň, ak nie aj každú hodinu, vyhasína 1 detský život.

Tí, ktorí podobnú tragédiu nezažili, sa iba ťažko môžu vžiť do ich strachu, bezmocnosti a beznádeje. Je sympatické, ako sa s krutým osudom vyrovnávajú tí, ktorých tak nešťrno zasiahlo. Pavol Pavlovič Dudar po ochorení svojej dcéry sa rozhodol bojovať. Presvedčiť nielen seba a svoje dieťa, ale aj ostatných, že dokážu vzdorovať.

Dnes sa stará o 78 detí, ktoré sú postihnuté černobyľskou katastrofou. Okrem toho vedie kyjevský súbor „RODINA“. Tento

detský súbor pozostáva z 25 členov. Deti rôzneho veku, väčšinou školopovinné, sa zúčastňujú festivalov, súťaží, vystúpení, na oslavách a jarmokoch nielen doma. Ich umenie poznajú už aj diváci vo Francúzsku a Nemecku. A čím sa prihovárajú vďačnému publiku?

Predovšetkým piesňami, tancami... Poobliekaní do jednoduchých, ale pekne vyšívajúcich krojov spievajú staré slovenské piesne, ľudové a cirkevné piesne z Ukrajiny. Mladí umelci nadchýňajú svet aj svojimi výrobkami a ručnými prácami. Majú svoju vlastnú dielňu, kde vyrábajú maľované predmety z dreva zručne narábajú so slámou, hlinou, keramikou. Verva, s ktorou sa

títo mladí ľudia púšťajú do práce, je obdivuhodná. Na svojich turné, kam cestujú, si počas vystúpení u nich možno zakúpiť darčeky zo širokej škály pekných výrobkov. Zisk z vystúpení putuje potom do fondov a nadácií venovaných ochrane ľudí postihnutých jadrovou katastrofou. Detský súbor Rodina zavítal dňa 26. apríla 1992 do centra prešovskej diecézy, kde po sv. liturgii o 10. h v katedrálnom chráme sv. J. Krstiteľa vystúpil so svojim krátkym programom. Už deň predtým sa predstavil v Košiciach, ďalej na svojom turné navštívil Bardejov, Žilinu a Bratislavu. Jedným z hlavných dôvodov kvôli ktorému súbor pricestoval na Slovensko, bolo poďakovať sa za hmotnú a duchovnú pomoc, za všetky dary, ktoré dostali prostredníctvom Slovenskej katolíckej charity a iných organizácií.

(tm)

VYBRALI SME . . .

Dve dievčatá — štrnásťročná Katarína Češelková a o rok mladšia Iveta Korčáková — dostávajú sa do povedomia širokej verejnosti v súvislosti s údajnými zjaveniami na hore Zvir v Litmanovej. V Slovenskom denníku zo dňa 1. mája t. r. bolo uverejnené interview, ktoré poskytla Iveta Korčáková šéfredaktorovi tohto denníka Antonovi Seleckému. Z jej odpovedí vyberáme niektoré myšlienky o rodičoch a deťoch a ich výchove:

— Rodičia by sa mali venovať svojim deťom hlavne po duchovnej stránke. Mali by upozorňovať, viesť deti k poznaniu, že Boh je láska. Povedať im to, je však to málo. Títo rodičia musia takto najprv žiť, aby deti mali pred sebou konkrétny príklad. Verím, že ak také dieťa vidí u svojich rodičov, že sa modlia, čítajú Sv. Písmo, že žijú pekne, to dieťa si z nich zoberie príklad. Ak takto rodičia robia, je to krásne. Smutné je, ak dokážu dávať deťom len to hmotné . . .

— Myslím si, že aj keď mladí už majú slobodu sa rozhodnúť, viac ich láka svet ako Boh. Ak Ho aj poznajú, ťažko Ho prijímajú, ťažko menia svoj spôsob života.

— Ako som povedala, najhoršie je, že takmer vôbec nemajú o Boha záujem. On sa im ponúka a oni ho nechcú prijať, hoci sú dokonca naočk kresťanmi. Sú veriaci, preto chodia trebárs aj do cirkevnej školy, ale aj tam však vidno, že Boh je u nich na tom poslednom mieste.

— Ak si mladý človek nájde zlých priateľov, alebo rád zotráva v ich spoločnosti, je to tým, že nemá základ, že má zlý príklad v škole, či v rodine, kde sa v prvom rade veľmi málo dozvedel o Bohu.

— Tí, čo hľadajú Boha a chcú Ho nájsť — zaručene Ho nájdu — už len preto, že Kristus povedal „hľadajte a nájdete“. A tým, ktorí spoznali Jeho lásku a chcú slúžiť ostatným, želám

mnoho Božej pomoci, lebo bez nej sa človek nezaobide . . .

— Každý človek sa naozaj musí snažiť zmeniť. To platí pre každého. Boh musí vidieť, že človek chce, to je dôležité, a samozrejme v tom musí niečo aj urobiť . . .

Krakovský Tygodnik Powszechny (č. 5 z 2. februára 1992, s. 2) v rubrike Przeglad prasy uvádza príspevok pod titulom Patriarchát v rukách KGB. Čítame v ňom:

Kňaz Gleb Jakunin, duchovný ruskej pravoslávnej cirkvi, bol počas dlhých rokov politickým ale aj cirkevným disidentom — vyše dvadsať rokov nesmel vykonávať povinnosti kňaza. Zákaz vydali cirkevní predstavení po odstavení Chruščeva. Pracoval v sakristii, spieval v cirkevnom chóre, bol strážnikom i upratovačom. Nakoniec sa dostal do väzenia a do lágru. Bol prepustený v roku 1986. Dnes je známou osobnosťou ruského politického života: je poslancom. Oficiálna cirkev ho prenasledovala pre list, ktorý o Jakunin poslal Podgornému: protestoval v ňom proti zatváraniu chrámov a žiadal v ňom novú politiku štátu voči cirkvi a voči veriacim. V 70. rokoch o Jakunin obrátil ľudské práva v ZSSR. Bol v spojení s akademikom Sacharovom, ktorý mu veľakrát pomohol. O Jakunin intervenoval v prospech babtistov i adventistov, ktorých prenasledovali za hlásanie evanjelia a za výchovu detí v náboženskom duchu.

„Pravoslávnych vtedy prakticky nezatvárali, pretože sa venovali iba kultovej činnosti v múroch chrámov. Liturgie slúžili v chrámoch, duhovenstvo bolo zastrašené, nerobilo nič, čo by sa mohlo neľubiť mocnárom“ — objasňuje o Jakunin v obširnom rozhovore s Krzysztofom Renikom, vyťačenom v januárovom čísle jezuitského Przegladu Powszechnego. „Naša cirkev“ — hovorí o Jakunin — „predovšetkým moskovský patriarchát — bol, ak to poviem otvorene, filiálkou IV. oddelenia V. odboru KGB, či inakšie Odboru Z, ktorý bol nedávno rozpustený . . . Ako poslanec Najvyššej Rady Ruskej Federácie a člen komisie Najvyššej Rady

vyšetovania účasti KGB v prevrate, mám dnes prístup do archívov KGB i do archívov ústredného výboru býv. komunistickej strany. Musím povedať, že skúmajúc tieto archívy, zisťujem skutočnosti, o ktorých som nemal ani poňatia. Nemyslel som napr., že naša cirkev bola kontrolovaná nie iba orgánmi KGB, ale Ústredným výborom KSSZ. V skutočnosti ústredný výbor kontroloval politiku cirkvi, rozhodoval o kádrovej politike ruskej pravoslávnej cirkvi a KGB bol iba poslušným nástrojom pri realizácii tejto politiky. Isteže, konkrétni sa zaoberal nie sám ústredný výbor, ale jeho ideologické oddelenie, predtým zvané Odelenie propagandy a agitácie. Boli to — jasná vec — profesionálni protináboženski činitelia. Viedli politiku a činnosť cirkvi.“

O Jakunin nemá ani najmenšiu pochybnosť vo veci zahraničnej činnosti patriarchátu:

„Na konci 50. rokov a na začiatku 60. rokov, keď činnosť cirkvi v našej vlasti maximálne obmedzili, keď zatvorili tisíce chrámov, vtedy, ba súčasne s tým, štát dovolil cirkvi zahraničnú činnosť. Patriarchát vtedy vstúpil do Svetovej rady cirkvi a aktívne začal hľadať kontakty s katolíkmi. Prečo? Preto, lebo oddelenie zahraničných stykov patriarchátu bolo tým nástrojom, ktorý bol pod pinou kontrolou KGB. No bola to zvyčajná filiálka KGB . . . Prečo sa náš moskovský patriarchát nechotne správa ku katolíkom? Ako viem, patriarcha Alexej II. je proti návšteve pápeža v Moskve a v Rusku Osobitne môžem preto prejať iba svoj žal . . . Okrem toho absolútne nemôžem pochopiť, prečo patriarchát nazýva činnosť katolíckej Cirkvi v Rusku agresívnu či expanzívnu . . . teraz, keď náš národ sa oslobodil od duchovnej dominácie komunizmu, treba vlastne aktívne kázať Krista. Ale sám moskovský patriarchát v tomto smere nerobí nič . . . Každý má právo hlásať svoje náboženstvo a ziskávať členov do svojho spoločenstva. Nazdávam sa, že katolícka Cirkev nechodí po Rusku po pravoslávnych chrámoch a nevytáhuje veriacich z nich . . .

Dôležité je, aby ľudia o niečom vôbec počuli, aby išli za Bohom, ku Kristovi . . . Radšej nech budú veriacimi katolíkmi či protestantami ako neveriacimi a ateistami . . .“

(prel. fm)

Veľká noc v Košiciach s otcom biskupom Mons. Chauturom CSsR

Veľkonočné ráno v pondelok vívalo hrejivými lúčmi radosti so vzkrieseným Spasiteľom vzácneho hosta, kristovho apoštola — o. biskupa Milana Chautura, v kruhu všetkých greckokatolíckych veriacich našej farnosti.

Po slávnostnom privítaní pri vchode do farského chrámu za prítomnosti početnej asistencie miništrantov, bohoslovcov, kňazov žijúcich v našej farnosti a miestnych duchovných otcov — Gabriela Székelyho a Andreja Pribulu, vstúpil o. biskup za spevu chrámového zboru „Vošiel jesi archijereju . . .“ do nášho chrámu. Loď chrámu bola zaplnená do posledného miesta a o. biskup žehnajúc zástup zhromaždených veriacich sa len pomaly dostával do svätyne k oltáru, kde mal priniesť obeť sv. liturgie. Po príhovore o. dekana a recitácie mládeže, sa o. biskup prihovoril k veriacim. O 8. h nasledovala staroslovienska sv. liturgia, ktorú o. biskup spolu slúžil s miestnymi duchovnými a 13 ďalšími kňazmi žijúcimi vo farnosti. Sv. liturgiu doprevádzal miestny chrámový zbor pod vedením dirigenta p. Šimona Marinčáka. O. biskup vo svojej homílii vyzdvihol význam Kristovho Vzkriesenia, ktorý je neporovnateľne väčší, ako všetky iné historické udalosti v ľudských dejinách, lebo má nenahraditeľnú cenu pre spásu každého človeka.

Po krátkej polhodinovej prestávke, ktorú strávil o. biskup spolu s kňazmi, nasledovala o 10. h slávnostná slovenská sv. liturgia za spevu mládežníckeho zboru, ktorý dirigovala Nataša Melniková. V homílii o. biskup pripomenul každému veriacemu, že je veľmi dôležité, aby sme využili vždy okamih, ktorý nám Kristus Vzkriesený ponúka. Od toho závisí naša budúca spása. Na konci sv. liturgie o. dekan Gabriel Székely poďakoval o. biskupovi, že vliat svojimi slovami do spoločenstva košických veriacich prúd živej viery. Tak, ako jarná riava strháva všetko okolo seba, aj naša viera v zmŕtvychvstalého Krista by nás mala strhnúť k lepšiemu kresťanskému životu. Záverečné požehnanie udelil o. biskup všetkým prítomným po obchode chrámu pred hlavným vchodom po tom, keď zaznela pápežská hymna a mnoholitstviava všetkým prítomným.

Všetci sme sa rozchádzali s pocitom hlbokého duchovného zážitku zo vzkrieseného Spasiteľa a spoločenstva s jeho apoštolom — o. biskupom. Naozaj tu platili slová: kde je biskup — tam je Cirkev.

Program o. biskupa v Košiciach sa však ešte neskončil, ako by niekto očakával. Veriaci i mládež boli vyzvaní, že je možnosť popoludňajšieho stretnutia s o. biskupom. Po krátkej obedňajšej prestávke si o. biskup našiel čas, aby sa stretol v našom chráme o 15. h na neformálnej besede s mládežou, deťmi a rodičmi farnosti. Najprv však spolu s miestnymi kňazmi odsľúžili pred vyloženou Najsvätejšou eucharistiou

pobožnosť a udelil všetkým prítomným sviatostné požehnanie. Potom sa rozprúdila živá beseda, v ktorej o. biskup odpovedal na množstvo anonymne napísaných otázok zo strany veriacich všetkých kategórií. Oblasť otázok bola nielen z oblasti života, kňazstva, biskupského poslania, otázok Cirkvi, výchovy mladého človeka, problémov tohto sveta, ale aj celkom súkromných záležitostí. O. biskup hneď pohotovo odpovedal na každú z nich. Na záver o. biskup prisľúbil, že pri najbližšej príležitosti veľmi rád zavíta do košickej farnosti, aby mohol ďalej pokračovať v tomto plodnom dialógu s mladými i staršími. Vyše 200 ľudí bolo spokojných s tým, že o. biskup tak bezprostredne a neformálne porozprával s ľuďmi o ich problémoch. Sám to aj naznačil, že aj keď je biskupom, ktorý má veľa služobných starostí a povinností, nechce sa vzdialiť od ľudí, ale chce poznať ich bôle, problémy aj radosti. Chce žiť medzi nimi tak, ako Pán Ježiš.

Po skončení besedy už čakala košická gréckokatolícka mládež na o. biskupa, aby sa s ním podelila o radosti humornými scénkami, ktoré si sama zrežirovala. Predstavili sa v celkom nových klubových priestoroch, ktoré vznikajú na rekonštruovanej fare. Bude to priestor, ktorý bude vyhradený pre nich, aby sa stretávali, vytvárali jednotu v spoločenstve a vedeli sa aj dôstojne zabaviť. Otec biskup potom odišiel v rámci návštevy Košíc aj do Cestíc, kde sa momentálne nachádzal milostivý obraz P. Márie Klokočovskej. O 17. h privítali miestni veriaci na čele so svojim duchovným otcom Michalom Mašlejom. Za miestnu samosprávu o. biskupa privítal starosta obce. Po pobožnosti k Presvätej

Bohoroďičke v príhovore k veriacim vyzdvihol význam viery vo Vzkriesenie Krista pre celý náš život. Na záver sa o. biskup poďakoval za srdečné privítanie, ktorému sa mu v tejto nevelkej farnosti dostalo, a potešilo ho, že sa tu zišli veriaci aj okolitých filiálnych obcí. Cestou z chrámu si v sprievode duchovných otcov prezrel aj rozostavanú farskú budovu, ktorá zápasí s nedostatkom finančných prostriedkov na dokončenie.

Na osobnú prosbu o. dekana, cestou do Košíc o. biskup navštívil t. č. chorého, ktorý sa nemohol zúčastniť stretnutia v Košiciach, o. Michala Velikého, žijúceho s manželkou na dôchodku v Pereši. Táto návšteva o. biskupa milo prekvapila nášho kňaza, ktorý dlhé roky pôsobil v Košiciach. Niekoľko milých minút v spoločnom rozhovore znamenalo pre tohto duchovného otca a jeho blízkych viac, ako kvety a dary.

Po návrate do Košíc si biskup ešte s pozornosťou a s veselosťou jemu vlastnou pozrel aj program dievčenskej časti našej mládeže. Aj táto bola príjemným osviežením po namáhavom a bohatom dni o. biskupa strávenom v Košiciach. Na záver sa o. biskup všetkým poďakoval za príjemne i užitočne strávený deň a povzbudil ich k jednote s Kristom, s Cirkvou, s biskupmi a kňazmi. Tam, kde je jednota, tam diabol nič nez môže, ale kde sa len trochu zjaví náznak nejednoty, tam diabol žne úspechy. Na slová o. dekana, že o. biskupovi ďakujeme za túto veľkú a namáhavú obeť, o. biskup svojou prislovečnou skromnosťou ihneď zareagoval, že to patrí neodmysliteľne k povinnostiam biskupa a on to prináša veľmi rád.

Informácie poskytol:
o. Gabriel Székely, adm.

Putujúci milostivý obraz

P. Márie klokočovskej v Košiciach

Na kvetnú nedeľu, keď zástupy gréckokatolíckych veriacich vitali v chráme Narodenia P. Márie v Košiciach Pána Ježiša, ako Kráľa a svojho Pána: „Hosana Synu Dávidovmu . . .“ uvítali sme počas sv. liturgie o 11. hodine predpoludním aj našu nebeskú Matku Pannu Máriu v jej milostiplnej podobe z Klokočova, ktorú sme mohli uctievať v milostiplnom období, akým bol Veľký týždeň pred Kristovým Vzkriesením.

Po slávnostnom privítaní pred hlavným vchodom do chrámu bol milostivý obraz v sprievode miništrantov a kňazov košickej farnosti O. Gabriela Székelyho, miestneho duchovného okr. dekana a o. Andreja Pribulu, miestneho kaplána, prenesený zástupcami farnosti Bajerovce, okr. Prešov a odovzdaný zástupcom Košičanov: p. Myronovi Šimkovi a p. Mikulášovi Čisárikovi, členom farskej rady. Ti ho dali do rúk miestnych duchovných, ktorí ho uložili na stojan na vyvýšenej pravej strane chrámovej svätyne. Prípravu tohto miesta dôstojne zvládli pán Ing. Ján Mudroň a rehoľná sestra Katarína z Kongregácie Služobníck nepoškvrneného Počatia P. Márie, ktorá obraz vyzdobila rozvíjajúcimi sa kvetmi jari. Po slávnostnom prevzatí nasledovala pobožnosť Moleben k Prečistej P. Márii v jazyku staroslovanskom, ktorú odslúžil za veľkej účasti miestnych veriacich o. Gabriel Székely.

Popoludní, v rámci bezprostrednej prípravy na Veľkú noc, v duchu kajúcnosti našich duší sme o 16. h odslúžili opäť Moleben k Panne Márii a o. Augustín Leukanič sa prihovril duchovným slovom k početným veriacim v chráme. Potom deti, zúčastňujúce sa na rôznych mestských sídliskách, sa spoločne pomodlili sv. ruženec. Ani naša dospievajúca mládež nezostala bokom vo svojej úcte k Matke Božej, ale moderným prevedením krížovej cesty manifestovali nielen navonok svoj vzťah k Ježišovi, k jeho Matke. Po tejto pobožnosti nasledovala večerná nedeľná sv. liturgia pre mnohých, ktorí skrze svoju kajúcnosť vo sviatosti zmierenia pocítili Ježišovo milosrdenstvo a Máriinu láskavú dobrotnosť. Týmto sa ukončil prvý deň pobytu milostivého obrazu v Košiciach.

Vo všedné dni Veľkého týždňa sa veriaci medzi dvoma rannými sv. liturgiami modlili pred obrazom sv. ruženec a denne od 7.30 do 10. h mali možnosť tichej adorácie aj tí, ktorí prichádzajú do nášho mesta za svojimi povinnosťami. V popoludňajších hodinách bola vždy vyložená sv. Oltárna a modlitba sv. ruženca. Pri sv. liturgii bol vždy prihovor niektorého z našich duchovných otcov — dôchodcov, ktorí vypomáhajú v náročnej pastoračii v tejto najväčšej farnosti našej eparchie.

Svojimi duchovnými slovami na tému — Ježišovo utrpenie Veľkého týždňa a Bolesť Matka sa postupne k veriacim prihov-

riľ o. Rudolf Zachariáš, o. Pavol Cilly, a o. Juraj Kocák. Po sv. liturgii sa pred obrazom Matky Božej zhromaždila dospievajúca mládež našej farnosti, aby spoločným sv. ružencom si vyprosovala pomoc a posilu pri svojom dospievaní a hľadaní cesty života s Ježišom a Máriou.

Druhou večernou sv. liturgiou, ktorú vo Veľkom týždni slúžil o. Gabriel Székely, bola sv. liturgia vopred posvätených darov, ktorou sa prejavuje mimoriadna úcta Najsv. Eucharistii v hlbokých pokoloniach — v metánii.

V tento spomenutý program bol v prvé tri dni zhodný. V stredu — v predvečer ustanovenia Najsv. Eucharistie P. Ježišom, bola po večerných sv. liturgiách do 12. h poklona Najsv. Eucharistie s modlitbou sv. ruženca.

Vo Veľký štvrtok, okrem bežného uctievania Matky Božej, bola večer sv. liturgia Bazila Veľkého s večierňou, ktorú slúžili kňazi našej farnosti za veľkej účasti božieho ľudu. ňou si pripomenuli Poslednú večeru, ktorou náš Pán odovzdal svoje Telo a Krv všetkým, ktorí sa chcú posilniť a posvätiť pre večný život. Po sv. liturgii mal mládežnícky zbor našej farnosti pripravenú akadémiu k Bolesťvej Matke, ktorou sme sa mohli zamyslieť nad utrpením Pána Ježiša, ale aj úzkosťami a bolesťami jeho Matky. Po tomto polhodinovom mládežníckom programe nasledovali Strasti — čítanie 12 evanjélií o utrpení nášho Pána.

Na Veľký piatok ráno boli v chráme odslúžené Kráľovské hodinky (Carske časy) a poobedňajší program začal rozjímaním nad krížovou cestou nášho Pána, ktorú moderovali traja naši mládežníci. Večer o 18. h zavítal do našej farnosti najdôstojnejší o. biskup Mons. Milan Chatur, aby spolu so všetkými kňazmi farnosti odslúžil piatkovú Večiereň, ktorou si pripomíname pohrebné obrady Pána Ježiša. Vo svojej kázni pripomenul, že príčinou Ježišovho utrpenia a smrti neboli iba všeobecné hriechy celého ľudstva, ale konkrétne hriechy každého z nás. Po obchode s plaščenicou okolo chrámu, ktorú niesol na čele sprievodu o. biskup s kňazmi, a jej uložení do Božieho hrobu, nasledovalo sv. prijímanie, vyloženie sv. Eucharistie nad Božím hrobom, ku ktorej prichádzali veriaci do 21. h k adorácii.

O. biskup si tiež súkromne vykonal adoráciu pred Najsv. Eucharistiou, aby sa posilnil vo svojej službe Kristovho apoštola a pozdravil tú, ktorá je Jeho nebeskou Matkou, ako to má vo svojom biskupskom znaku.

Na Veľkú sobotu po ranných sv. liturgiách, bola celodenná adorácia až do večernej sv. liturgie Bazila Veľkého s večierňou, ktorou sme sa už pripravovali na najradostnejší deň roku — Kristovo Vzkriesenie (Paschu).

V skoré nedeľné ráno sa zástupy gréckokatolíckych veriacich ponáhľali do farského chrámu, kde o 5. h sme utierňou Vzkriesenia oslávili Kristovo slávne zmŕtvychvstanie. Za hlaholu zvonov a spevu — Kristus slávne vstal zmŕtvych . . . , krásnych veršov paschálneho kánona sa nieslo nedeľné, vychádzajúcim slnkom ožiarené ráno. Po rannom obchode okolo chrámu za začiatku a posvätení jedál na konci utierne nasledovali denné sv. liturgie počas celého dňa a to nielen v našom farskom chráme, ale aj na troch košických sídliskách, kde sa schádzame sice v provizóriách, ale aj s nádejou, že i tu si Boží ľud postaví Božie chrámy — na Terasé, Furči a Nad jazerom.

V nedeľu v popoludňajších hodinách po Molebene k Presv. Bohorodičke sme spoločne s obrazom Panny Márie obišli ešte raz náš chrám. Pred chrámovými dverami sa kňazi i veriaci pobožkaním obrazu rozlúčili s Matkou Božou s vďakou, že nás posilňovala jej prítomnosť pri kríži jej Syna, ale aj v našich bolestiach a utrpení.

Veriaci z farnosti Cestice prevzali obraz v sprievode o. G. Székelyho a farníkov. Miestny duchovný otec Michal Mašlej za hojnej účasti veriacich obraz prevzal a uložil v chráme, pri ktorom sa cez celý Svetlý týždeň, podobne ako v Košiciach, vzdávala úcta v maďarskom jazyku.

Dúfame, že táto veľkotýždenná konštelácia Ježišovho utrpenia a smrti spolu s Máriinou prítomnosťou, prinesie tejto najväčšej komunite gréckokatolíkov potrebné milosti k tomu, aby aj naďalej stáli verne pri Ježišovi s Máriou v rôznych skúškach, ktoré na nich dobrotný Pán Boh dopúšťa. Tak ako vedeli verne vytrvať v minulosti, tak to iste s ňou dokážu aj v budúcnosti.

o. Gabriel SZÉKELY

My hriešni, pokorne a vrúčne sa teraz utiekame k Bohorodičke. Pokloňme sa jej a z hĺbín duše volajme: Pomôž nám, Vládkyňa, a zľutuj sa nad nami. Zachráň nás, lebo hynieme pre množstvo našich hriechov. Neprepúšťaj naprázdno svojich služobníkov, lebo Ty si jediná naša orodovnica.

Nikdy neprestaneme my, nehodní ospevovať Tvoju moc, Bohorodička, lebo, keby si Ty neprosila a nezasťavala sa nás, ktože by nás zbavil toľkých bied? Kto by nám doteraz zaistil slobodu? Neopustíme Ťa, Vládkyňa, lebo Ty, jediná požehnaná, chrániš svojich služobníkov pred každým nešťastím.

Čas sa nedá zastaviť, vraví ľudová filozofia . . .

Dôkazom toho bola jubilejná cirkevná slávnosť konaná 26. apríla t. r. pri príležitosti 200-tého výročia od posvätenia chrámu sv. Juraja v Novosade, okr. Trebišov. V historickom slede bol to tretí chrám postavený v obci. Prvý pochádzal z 13.—14. storočia, druhý postavili rehoľníci rádu Pavlínov v 16. stor. Gr. katolícky chrám sv. Juraja je vystavaný v štýle neskorobarokovom, klasicistickom. Má jednoduňový priestor s polkruhovým ukončením v časti svätyně, klenutý je pruskými klenbami. Chórus je podopretý liatinovými stĺpmi. Hlavný oltár pochádza z 18. stor. a je umiestnený podľa tradície východných cirkví za krásnym ikonostasom. Chrám skoro dve storočia v pokoji slúžil náboženským potrebám grécko a rímskokatolíckym veriacim v obci pri spoločných Bohoslužbách, mimo obdobia rokov 1951—68, kedy bol násilím pridelený pravosláviiu.

Na nedeľnej slávnosti sa zúčastnilo vyše tisíc veriacych i pútnikov z obce a okolia i vzdialenejších miest regiónu. Chrám a obec pocíli svoju účasť na slávení sv. liturgie aj otec biskup J. E. Milan Chautur z Prešova, ďalej dekáni gr. kat. cirkví z Vranova, Dobrej a z Trebišova. Slávnostnej sv. liturgie sa zúčastnil i farár miestnej reformovanej cirkvi ako i početní duchovní otcovia obidvoch katolíckych obradov z okolia. V zjednotení mysle a ducha sme si s radosťou a poučením vypočuli homíliu otca biskupa, ktorý mimo iného povedal: . . . v srdci sv. Juraja, dobrého vojaka z prvokresťanskej rodiny, bola zásada spravodlivosti a lásky voči iným hlboko vpísaná. A vtedy, keď videl kresťanov nevinne trpiacich, pýtal sa: prečo ich takto mučíte, prečo ich zabíjate? Ved' oni nič zlého proti zákonu neurobili. Jeho hlas protestu proti bezprávii sa dostal až k cisárovi Diokleciánovi, ktorý ho mal predtým vo veľkej úcte. Ako statočného vojaka si ho dal predviesť, dohovárал mu, potom hrozil, nechal mučiť a nakoniec ho nechal zabiť. Juraj nemohol zniesť to, čo dýcha bezprávím a preto hovorí, že aj od nás všetkých sa žiada, aby sme boli takí. Aby sme už tiež neznášali to, čo dýcha bezprávím, alebo to, čo protirečí kresťanským princípom a ideálom. Aby sme sa ozývali, ved' nám už nehrozí mučnicka smrť, iba ak vysmech z neuznania, alebo nás ktosi posotí nabok. Musíme odstraňovať to, čo je zlé, nesúhlasí so zlobou alebo hriechom. To znamená nesúhlasiť s tým, aby náš národ, aby náš ľud bol ešte viac a viac posúvaný k väčšiemu a väčšiemu utrpeniu. Lebo po každom hriechu nastáva spúšť, prázdnota a utrpenie . . .

V každom z nás je trochu rozpoltenosti. My vieme, že toto by sme mali alebo mohli urobiť a nerobíme to. My vieme, že v tomto

by sme mohli a mali byť dôslednejší ako kresťania a nie sme. My vieme, tam by sme sa mali ozvať, či čosi povedať k tomu, ale sme ticho. Nech na seba nesústredíme zbytočne pozornosť . . .

Život podľa spôsobu Juraja i tých, ktorým hovoríme svätí, je život priameho človeka, ktorý pozná pravdu a povie ju priamo, bez výhrad. Bez obáv z toho, čo bude nasledovať alebo akým spôsobom sa voči nemu zachovajú . . .

S týmito poučnými myšlienkami ale i inými, čo nám otec biskup povedal v kázni pre každodenný praktický život kresťana, sme sa po hodinách, prežitých v zbožnosti a rozjímaní o povedanom slove, rozišli. Pozvaní hostia na odpustové pohostenie, ktoré patrí k tradícii pravdepodobne od roku 1387, keď v obci povolil jarmok s pohostením uhorský kráľ Žigmund a to na sviatok sv. Juraja (24. apríla) a sv. Kozmu Damiána (27. septembra).

Dňa 2. mája 1992 v rámci 10-ročnej duchovnej obnovy slúžil sv. liturgiu pomocný biskup prešovskej diecézy o. M. Chautur, CSsR v Klokočove. Stretol sa tam s početnými skupinami veriacej mládeže. Súčasne v rámci duchovnej obnovy v bazilike Minor v Lutine sa zišli veriacy s diecéznymi kňazmi. Prinášame časť homílie o. V. Kormaníka, ktorý pri tejto príležitosti predniesol: Každú prvú sobotu v mesiaci sa takto budeme stretávať na týchto pútnických miestach, za účelom zintenzívnenia náboženského života a tiež prosíť za tých, ktorí sa do tejto duchovnej obnovy nezapojili. Bratia a sestry, neraz sme už počuli Ježišove slová — čiňte pokánie! Pri týchto slovách zavše sme si pomysleli „ved' ja robím pokánie, chodievam na svätú spoveď — to je pokánie.“ Mnohí žijeme v tomto presvedčení. Pokánie rovná sa spoveď. Mária znovu a znovu nám zdôrazňuje už pár desaťročí vo svojich zjaveniach: robte pokánie — a obráťte sa. Čo znamená ozaj slovo pokánie? Kristus žiada od nás viac ako sa len vyspovedať. Ježiš nás posielal k svojim bratom, sestrám, posielal nás k svojim blíznym, aby sme z toho čo sme zavinili, zapríčinili, čo sme zdeformovali, zničili, aby sme práve toto napravili. Ak ideme autom a dostaneme defekt, tak na ňom sa nedá ďalej ísť. Treba zastať, treba ho opraviť. Ak ideme po ceste a spôsobujeme škodu druhému, zhavarujeme, treba túto škodu aj nahradiť. Treba niečo urobiť, treba ísť a povedať — prepáč, povedať odpusť, nehnevaj sa, povedať — bola to moja slabosť. Vieš, nemyslel som to takto. Toto pokánie je ťažšie. A toto pokánie už tak často nerobíme. Ježiš hovorí: choď a zmier sa s ním — a prečo ja?

Bratia a sestry, konajme pokánie, ktoré bude prechádzať k Bohu cez moje odpustenie, odprosenie, cez moju lásku.

A keď už toto dokážeme, Ježiš chce od nás ešte niečo viac. Chce, aby sme zobrali na seba hriechy iných. Čiňte pokánie za svojich blízných v modlitbe i v skutkoch lásky. Odprosujme Boha za tých, ktorí ho urážajú. Myslíme v tejto duchovnej obnove nielen na seba, ale aj na tých, ktorí to najviac potrebujú.

Na záver sobotňajšieho stretnutia predniesol k veriacim pár slov o. M. Mojžiš z z podnetu ktorého sa tieto stretnutia duchovnej obnovy konajú.

Z iniciatívy Svätého Otca Jána Pavla II. po celom svete v katolíckej cirkvi prebieha desaťročné duchovnej obnovy. V tejto duchovnej obnove pristupujeme s veľkou vážnosťou a zodpovednosťou. Uvedomujú si to naši otcovia biskupi, uvedomujeme si to my kňazi a uvedomujú si to aj mnohí veriacy — laici, že je veľmi potrebné, aby naša viera sa znvútornila, oživila, aby sme neboli len veriacy navonok, ale predovšetkým vo vnútri. Bratia a sestry, prichádzame na toto pútnické miesto do Lutiny s rôznymi ťažkosťami, (rodinnými, farskými, problémami na pracovisku a pod.) a práve preto by sme mali svoj zrak pozdvihnúť k tej, ktorá je našou Matkou. Tej, ktorú nám dal sám Boží Syn za Matku z križa. Spomeňme si na jednu z udalostí, ktorá bola na začiatku Ježišovho verejného účinkovania. Bolo to v Káne Galilejskej na svadbe. Títo svadobníci možno boli chudobní, lebo si nezabezpečili dostatok vína pre svadobných hostí. Nemajú vína. V tejto situácii sa Mária obracia na svojho syna. Je presvedčená, že Ježiš môže urobiť zázrak. Ona, na rozdiel od apoštolov predchádza svojou vierou Kristov zázrak. Apoštoli a ostatný ľud má vieru v Krista, ale až po zázraku. Mária nevie čo urobí Ježiš, ale z vierou ide k poslušujúcim a hovorí im — urobte všetko čo vám povie. Mária nevedela čo im Ježiš povie, ale verila, že to bude zaiste čosi veľkolepé. Ježiš naozaj premenil obyčajnú vodu na chutné víno. Tak ako to hovorí Ježiš — ešte neprišla moja hodina — na príhovor svojej Matky robí zázrak. Príhovor Panny Márie je u jej Syna Ježiša Krista veľký. Ježiš napriek tomu, že ešte neprišiel jeho čas neodmietol svojej Matke jej naliehajúcu prosbu. Vkladajme nesmiernu dôveru v pomoc, v mocný príhovor našej Matky. Panny Márie. Boh môže vyriešiť všetky životné situácie a problémy. Od nás sa vyžaduje iba dôverovať. Keď vložíme všetku svoju nádej, a dôveru do rúk Panny Márie, ona to všetko vyrieši za nás. Naše prosby predloží Bohu. Pán Ježiš, jej Syn jej neodmietne žiadnu prosbu, tak ako neodmietol jej prosbu na svadbe v Káne Galilejskej.

Bratia a sestry, zapojme sa radosne do tejto duchovnej obnovy, aby priniesla hojné ovocie v našom živote.

Spracoval: A. MESÁROŠ

Jakubany na celuloidovom páse

Vari nikde inde na Slovensku sa nezachovali výročité obrady, zvyky a obyčaje v takej miere a vlastnej autentičnosti, ako v niektorých bývalých župách (etnických oblastiach) východného Slovenska (na Spiši, Šariši, Zemplíne, Abovsko-Turnianskej a časti Gemera).

Na Spiši majú prvenstvo popri Lendaku, Jakubany.

Len preto si túto veľkú, ešte vždy rázovitú, obec vybrala redakcia STV pre Duchovný život v Bratislave. Rozhodli sa so svojím nachytrhodným daným štábom (málokto mal záujem stráviť sviatky mimo rodiny) zachytiť obrady, zvyky a obyčaje Vzkriesenia v Jakubanoch.

Podľa predpovede v Kalendári Daniela Licharda — Domová pokladnica (1847) mali 18. apríla „Svečkári odpočívati“. 19. apríla „Lipy pučať a čerešne kvitnúť“ a 20. apríla „Prvé chrústi brukat“ . . . Nič také sa nespĺnilo už aj preto, že Jakubany ležia v doline vytvorenej svahmi Škapovej, Repiska a Siminy (výška okolo 1300 m), v ktorej sa dlho udržia hmla a chladný ranný vzduch.

Bolo chladno, akoby ani nie na Bielu sobotu v tretej dekáde apríla, ale prialo nám slnko. Vďaka slnku mohli sme sa túlať s kamerami po dedine a jej zákutiach i poza dedinu. Bolo našim zachytiť život roľníkov na jar na vozoch s maštalným hnojom, na polia . . . Bolo potrebné nazrieť do vychystaných interiérov pani Helenky Bučkovej a Zuzky Rejdovej, nafilmovať vystlané postele, ako i prípravu veľkonočného chleba a koláča pasky. Všetade nás vítali s láskou a ochotou. List dôstojného pána biskupa Mons. Jána Hirku obsahujúci dovolenie vstupu televízneho štábu do kostola a jeho areálu bol nám kľúčom k bráne a za ňou prekvapeniam, s ktorými členovia štábu (prijemnými) azda ani nerátali . . . ? I dôstojný pán Redemptorista o Tomko mal pre nás srdečné slová na úvod a otcom Petrom i teológmi Kamilom a Dodom sa podujímali na úlohy „hercov“ v obradnom cirkevnom hábite, v nádhernom chráme božom, pred masou miestnych veriacich.

Jakubanci pôstia veľmi prísne. No nedalo im, aby nám nepomohli prekonať nezvyklý hlad, ktorý nás začal sužovať . . . Pôstil som od štvrtku rána a chcel som vydržať do veľkonočnej nedele, zavŕšenia obradov svätenia pasky. U Bučkových nám ponúkali čerstvo upečený biely chlieb a mlieko, ale i makový koláč. Lutovali nás . . .

Počas večierne o 19. h skúšali sme akustické možnosti, výhody a nevýhody priestraného Božieho chrámu, akých je na Slovensku málo. Režisér p. Ondruš a kameraman p. Náprstka skúmali nádherný chrámový priestor v snahe včleniť do neho obrazy, za ktorými sme prišli. Spalo sa málo, skoro nič. Bolo tu byť našim už o tretej hodine ranej, ešte pred Vzkriesením. Len pomaly svítalo v ranej hmle, zaťažkanej chladom zo skackajúcej Jakubianky a hučiacej dolinou. Okolo piatej ozývalo sa z chrámu Christos vos-

kres, radostné a veselé podfarbené zvukom piatich hojdajúcich sa zvonov na štíhlej historizujúcej veži.

Ani v Jakubanoch veriaci mnoho nespali. Po vzkriesení bolo našim pripraviť koše so stravou: koláč, šunku, klobásu, syr, vajčička, chren, maslo, ozdobiť zeleným barvienkom (zimolez) a papierovými kvetmi. Úprava košíka vyžaduje umelecký cit. Ženy v Jakubanoch taký cit majú vysoko vyvinutý.

Len čo zvon ohlásili pol desiatej, valili sa zástupy ľudu zo všetkých ulíc k „cerkvi“. Dievčatá a ženy väčšinou v tradičnom sviatočnom odevu ešte vždy so znakmi a koloritom smútku (zástery, sukne). Zhromažďovali sa na kostolnom dvore, muži a mládenci oblihgátne na ceste.

Celý priestor chrámu bol osvetlený vysokofrekvenčnými osvetľovacími telesami. Členovia štábu sa tu pohybovali nenápadne tak, aby nerušili priebeh sv. liturgie. Darilo sa im to. Sedeli sme po pravej strane ikonostatu s ved. redaktorkou Vysielania duchovného života V. Bednárovou. Ja som „režiroval“ zvukára p. Kapustu — kedy začať a kedy končiť záznam . . . Plných tridsať rokov navštevujem Jakubany pri výročitých sviatkoch. Po neviem už koľkýkrát zarosil sa mi zrak v pocite z povznesenia sa k Bohu v tak nádherné vzrušujúcom chrámovom prostredí. Redaktorka V. Bednárová tu bola po prvý raz a svoje pocity nemohla zatajiť. Prezradili ju slzy v očiach . . .

Pri striedavom sledovaní obradu za ikonostasom a pred ním i v priestore chrámu, pri pohľade na dievčatá a ženy v kroji, pri počutí cirkevných chorálov v rozvinutých formách heterofonického viachlasu, často s podgoloskovou polyfóniou, som sa cítil prešťastný.

Potom nasledoval obrad svätenia — vlastne nádherné ľudové divadlo, pri ktorom hlavnou osobou je druhá božská osoba Ježiš Kristus vzkriesený opätovne k životu medzi nami. Obrovským komparzom je tu vždy ľud a trojzrnmerným materiálom toho prírodného oválovitého javiska stovky košov s obradnou stravou. Medzi nimi i desiatky košov miestnych Rómov . . . Hlas súčasnej kantorky Heleny Bučkovej odetej v kroji dominuje nad veriacimi, keď „šmar“ svoj „holos“ a tretiu slabiku . . . Christos voskresie iz mŕtvych a potom Pascha svjaščanaja . . . Zachytia ju nadané speváčky ženy a dievčatá a potom všetci veriaci.

Kamery „vrčia“, režisér Ondruš je v ustavičnom pohybe a ja sledujem, či si všimaju najpodstatnejšie javy. O jednej hodine už sedíme v domácnosti vdovy Zuzky Rejdovej, kde som prišiel po prvý raz roku 1960. V kruhu početnej rodiny dodržiavajú zvyky viažuce sa s donesením a jedením obsahu koša, pasky a my, celý štáb s nimi. Potom členovia štábu sa náhlia do hotela na oddych, aby vo veľkonočný pondelok pokračovali v nakrúcaní.

Ráno bolo chladné, zamračené, s vetrom a snehom. Pred odchodom procesie na cintorín sa strhla snehová fujavica a s prestávkou nás prekvapila i na cintoríne. Tu odbavujú Jakubanci každoročne obrad (panichidu) za mŕtvych. Miestny otec duchovný potom posväti nové hroby. Cintorín so štyrmi obrazmi svätých nesenými krojovanými dievčatami, s cirkevnými zástavami v mase žien a dievčat v bielych štrajchových kabátoch (sukne) mi pripomínali veľkú ľudovú slávnosť. S neobyčajným však, nami neviditeľným režisérom zmrtychvstalým Kristom.

Už druhý deň sa ozýval tento chorál z hrdiel veriacich Jakubancov, stretávali sme sa s ním na uliciach i domácnostiach.

Christos voskresie . . . I tie najmenšie deti nás oslovovali cestou po osade Rómov. V domácnosti občana Dunku a jeho dcéry učiteľky mali sme možnosť zaznamenať obsah koša s obradnými pokrmami. Málo sa lišil od košov Jakubancov (gadžov . . .). Vari desať rokov, ako i Rómovia svätia pasku . . .

Naš pobyt v Jakubanoch ožiaril lúče slnka. Predralo sa spomedzi olovnatých chmar a zaiskrilo sa na asfaltovej ceste po roztopenom snehu. V rodine učiteľa M. Kundľu lúčili sa s nami pri prestretom stole. Celý štáb A to je už čo povedať, keď dvanásť hostí pozvú na pasku . . . Odchádzali sme plné vďačnosti a úcty. Christos voskresie pozdravovali sme duchovných otcov ešte raz na miestnej fare a sľúbili sme si, že sa zasa asi skoro stretneme.

Azda skôr, ja možno opätovne na Christos voskresie . . .

Dá Pán Boh, že sa tak stane . . . ?

Nedelné zátíšie na hospodárskom dvore . . .

Snímka: Ivan KOVÁČIK

Ján OLEJNÍK

Podstata našej viery

Rozkvitnuté jarné záhrady a jasne zelené polia osviežujú nášho ducha. Sýte a číre farby prírody, poézia kytic korún stromov, modré a slnečné nebo, žiaria obnoveným životom. Citíme v pozadí tajomný zdroj krásy a harmónie. Vnímame nezachytiteľnú prítomnosť tajomstva uprostred pomínuteľného prúdenia bezprostredných vecí. Toto tajomstvo, aj keď dáva zmysel všetkému, predsa uniká pochopeniu. Je základom konkrétnej skutočnosti, ale samo nie je konkrétne. Nemožno ho ničím zdôvodniť, lebo ono je zdrojom našej racionálnosti. Dotýkame sa tajomstva bytia.

Tajomstvo prijímame vierou. Viera vystupuje ako reflexia druhého stupňa. Reflexia prvého stupňa nasleduje po jednoduchej bezprostrednosti dieťaťa, ktoré vníma svet v jeho celistvosti a v reálnej zázračnosti. Potom nasleduje úsilie človeka zmocniť sa sveta metódami technického poznávania. Vytvára sa abstraktné myslenie, ktoré ponecháva len vzťahy medzi vecami, vzťahy neosobné, neevdujúce to, čo človek prežíva vo svojej existencii. Za hranicami technického uvažovania prichádza druhá reflexia — viera. Vierou sa späť získava jednota človeka a poznávateľného sveta, nachádza sa prítomnosť bytia a získava sa na ňom účasť. Viera je účinná vo svete tajomstva. Racionalita operuje vo svete problémov. Problém je niečo, čo sa nachádza pred nami, čo možno od nás oddeliť a potom analyzovať. Tajomstvom sme absorbovaní, ono je v nás a okolo nás, máme na ňom bezprostrednú účasť a nedá sa od nás odseparovať.

Z tohoto zreteľa sa nám viera javí ako úplné a záväzné prijatie celou našou bytosťou celej šírky tajomstva, ktoré nás oslovuje. Viera predpokladá našu slobodu voči prúdeniu odkrývajúcej sa pravdy a tiež ochotu a lásku s pravde. Viera je darom Ducha, je porozumením v duchu a má rozmer svätosti. Život z viery je potom život tých, ktorí začínajú existenciu Božích detí.

Preto aj kresťanskú výchovu a vzdelanie nechápeme len ako vyučovacie predmety, ale ako uvedenie do nového života, ako zasvätenie do tajomstva bytia, ako pestovanie zmyslu pre odhalenie novej úžasnej skutočnosti, ktorá mení zmysel našej existencie. Z tohoto dôvodu má mať život v našich rodinách výraznejší kresťanský charakter, aby príklad a postoje rodičov boli v súlade s katechézou detí.

V tomto časovom okruhu sa stretáme s tajomstvom sviatku Nanebovstúpenia Pána. Spasiteľ nás ubezpečil, že odchádza, aby nám pripravil miesto, aby sme boli aj my tam, kde je on. Prísľub Novej zeme a Nového neba je fascinujúci. Nech je zdrojom našej viery, životnej dynamiky a optimizmu.

M. STANISLAV

Kresťansko-charitatívny spolok Makrína v Medzilaborciach vydal tieto modlitbové knižičky:

1. VENČEK DEVIATNIKOV — (slovensky) knižička obsahuje deviatnik k Panne Márii Lurdskej, Pompejskej, sv. arch. Michalovi a iné — 13 Kčs

2. MOLITVENIK SV. RUŽENCJA — knižička obsahuje modlitby všetkých troch ružencov. Sú v staroslovienčine s rusínskymi rozjímaniami na každý deň v týždni. Knižička je písaná latinkou — 16 Kčs

Modlitebné knižičky si môžete objednať na adrese: Predajňa cirkevných potrieb Makrína, Duchnovičova 477, 068 01 Medzilaborce, tel.: 0939/217 35.

Gréckokatolícki veriaci v Snine očakávajú v posledných májových dňoch posvätenie svojho novopostaveného chrámu, ktorý zasvätili Matke ustavičnej pomoci. Touto cestou úprimným Pán Boh zaplať, chceme poďakovať všetkým darcom za ich milodary, ktoré poskytl na jeho výstavbu.

● POSVIACKA ZÁKLADNÉHO KAMEŇA ďalšieho chrámu sv. Cyrila a Metoda v našej eparchii bola v nedeľu, 10. mája t. r. v Porúbke, farnosť Koromľa, okr. Michalovce. Vykonal ju o. biskup Mons. Milan Chatur, CSsR.

BUSTOUR — p o n ú k a týždenný pútnický zájazd RÍM — LOURDES

Na svetoznáme pútnické miesta, na miesta pokoja a úcty, s návštevou slávnych bazilik, za poznaním kultúrnych a historických pamiatok, sme pripravili 8-denný zájazd.

Program zájazdu:

- Nedeľa — Odchod o 16. h z autobusovej stanice Košice, nástupišťe č. 17. Cesta non-stop do Benátok.
- Pondelok — BENÁTKY — prehliadka mesta a chrámu sv. Marka. Cestou do Rima zastávka v kláštornom mestečku Assisi, kde pôsobil sv. František a sv. Klára. Večer príchod do Rima, ubytovanie v okolí.
- Utorok — RÍM — prehliadka pamätihodností: Koloseum, Forum Romanum, Fontana di Trevi, Kapitol a ďalšie, ubytovanie.
- Streda — RÍM — nášteva Vatikánu, chrámu sv. Petra, audiencia u Sv. Otca. Večer presun non-stop.
- Štvrtok — Presun na trase cez Taliansko—Francúzsko pobrežím Stredozemného mora, s 3—4 hodinovým oddychom pri mori. Večer príchod do Lúrd, ubytovanie.
- Piatok — Celodenný program. Večer presun non-stop.
- Sobota — Presun cez Švajčiarsko okolo švajčiarskych a rakúskych Álp do južných Čiech, ubytovanie.
- Nedeľa — Presun na Moravu so zastávkou na Morave vo Velehrade. Pravdepodobný príchod do Košíc o 18. h.

Cena zájazdu: 3 400 — 3 600 Kčs.

V cene je započítané:

- doprava autobusom
- 2 x ubytovanie v Ríme, raňajky
- 1 x ubytovanie v Lurdách, raňajky
- 1 x ubytovanie v Čechách, večera
- poistenie, sprievodca

Objednávky: podľa želania zákazníka, minimálne 30 dní pred odchodom zájazdu.

SLOVO — dvojtýždenník gréckokatolíckov v ČSFR. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave. Vedúci redaktor: Blažej Krasnovský. Redaktori: Katarína Maľučká, Anton Mesároš. Redakcia: 080 01 Prešov, Hlavná 1. Tlačia: Duklianske tlačiarne, š. p., Prešov. Grafická úprava a technické zabezpečenie: Neupress. Uzávierka časopisu je tri týždne pred vydaním čísla. Celoročné predplatné 96 Kčs, polročné 48 Kčs. Cena jednotlivých výtlačkov 4 Kčs. Indexné číslo 496 18.